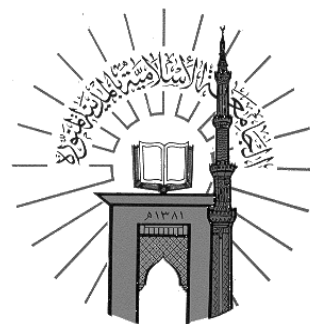

Мамлакати Арабистони
Сауди
Вазорати таълими оли
Донишкадаи исломии
Мадинаи Мунаввара
Имодаи баҳси илми
Қисми тарчума

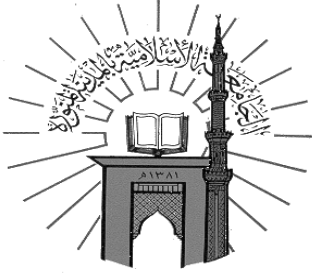
www.iu.edu.sa

Аркони Имон

Таҳия ва тасхеҳи: Мусаби Ҳамза

2010 - 1431

islamhouse.com

www.iu.edu.sa

المملكة العربية السعودية

وزارة التعليم العالي

الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة

عمادة البحث العلمي

قسم الترجمة

أركان الإيمان

بالتأليف

ترجمة: إمام شريوف

مراجعة و تصحيح: مصعب حمزة

2010 - 1431

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ба номи худованди бахшандаи меҳрубон

Аркони Имон

Аркони имон чунин аст:

Имон ба Аллоҳ таъоло ва фариштагонаш ва китобҳояш ва паёмбаронаш ва ба рӯзи Ҷазо ва тақдири некию бади.

Худованд мефармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ ﴿۱۷۷﴾ البقرة: ۱۷۷

Худованд мефармояд:

«Лекин некҳкор, касест, ки ба Аллоҳ таъоло ва ба рузи қиёмат ва ба фариштагону китобҳо ва паёмбарон имон биёварад» Сураи Бақара: 177

Худованд мефармояд:

﴿ ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۚ
وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿۲۸۵﴾ البقرة: ۲۸۵

Худованд мефармояд:

«Паёмбар ва муъминон ба он ҷизе, ки аз назди Худованд нозил шуд, имон оварданд. Хар яки онҳо, ба Аллоҳ таъоло ва фариштагонаш ва китобҳояш ва паёмбаронаш имон оварданд (ва мегӯянд) мо байни паёмбарони Худо ҷудоие намекунем ва гӯянд, ки шунидем ва итоат кардем. Мағфирати худатро, парвардигоро таманно дорем ва бозгаишт ба сӯи туст». Сураи Бақара: 249

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ بِقَدَرٍ ﴿۴۹﴾ القمر: ۴۹

Ва боз Ў таъоло мефармояд:
«Моён тамоми чизҳоро бо тақдир халқ кардаем»
Сураи Қамар:49

وقال ﷺ: "الإيمان أن تؤمن بالله، وملائكته، وكتبه، ورسوله، واليوم الآخر، وتؤمن
بالقدر خيره وشره". [رواه مسلم].

Паёмбари гиROMИҚАДР, саллалоҳу алайҳи ва саллам
фармудаанд:

«Имон — гаравидан ба Худо ва фариштагонаш ва китобҳояш ва паёмбаронаш ва ба рӯзи охират ва гаравидан ба тақдири неки ва бади,ки ҳама аз Худо аст»Имом Муслим ривоят кардаанд.

Имон: Ин суҳан ё қавл бо забон, бовари бо дил ва бо аъзои худ амал кардан буда, бо тоату гаравидан зиёда шавад ва бо исёну сарнафаровардан кам шавад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ
وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ
يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ
دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ الأنفال: ٢ - ٤

Худованд мефармояд:

«Ҳаққост, ки муъминон (яъне имон овардагон) онҳоянд, ки чун зикри худоро карда шавад, дилҳояшон биларзад ва чун ишонро оятҳои ӯ таъоло тиловат карда шавад, имонашон зиёдтар шавад ва бар парвадигори худ таваккул ва тақя кунанд. Ишон чунин зотҳоянд, ки намозро барпой доранд ва аз он чизҳое, ки Худо онҳоро ризқманд кардааст, нафақа кунанд. Ишон муъминони барҳаққанд. Барои онҳо дар назди парвардигорашон дараҷаҳо ва мағфират (пӯшидани гуноҳҳояшон) ва ризқи некӯст». Сураи Анфол 2-4

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿۱۳۶﴾ النساء: ۱۳۶

Худованд иршод мефармояд:

*«Касе, гар ба Худоу фариштагонаш ва ба китобхою
паёмбаронаш, ва ба рӯзи қиёмат кофир шавад, ӯ хеле
гумроҳ шудааст» Сураи Нисо-136*

Имон (бовари) бо забон мешавад, монанди зикр, дуъо, амр
ба маъруф ва наҳй аз мункар, Курон хондан ва ғайраҳо.
Ва имон овардан бо дил низ бошад, монанди бовари
кардан ба ягонагии Аллоҳ таъоло дар рубубийят
(парвардигор ва тарбият кунанда) ва дар улуҳийят (лоиқи
парасиш) ва дар асмо ва сифоташ (яъне имон ба ин ки ӯ
таъоло дорои номхою сифатҳост). Ҳамчунин, воҷиб
донистани ибодати Аллоҳ таъолои ягонаи бешарик ва он
чизҳое, ки дохили ин навъи имон аст, монанди ният ва
мақсад. Ҳамчунин зери имон, корҳои дил низ дохил аст,
мисли дӯстдоштани Худо ва аз ӯ тарсидан, бозгашт ва
тақя бар ӯ карданад. Ҳамчунин амали аъзоҳо дохили
имон аст, мисли намоз, рӯза ва дигар рукнҳои Ислому
Чиход дар роҳи Худо ва талаби илму ва ғайраҳо.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا ﴿۲﴾
الأنفال: ۲

Аллоҳ таъоло мефармояд:

*«Ва чун онҳоро (яъне муъминонро) оятҳои Худо
тиловат карда шавад, имонашон зиёда гардад» Сураи
Анфол:2*

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا
إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ﴿۴﴾ الفتح: ۴

Ва боз мефармояд

*«Ҷуст таъоло, ки дилҳои муъминонро ороми фуруд
оварад то, ки бар имонашон боз имон зиёда гардонад»
Сураи Фатҳ: 4*

Ҳаргоҳ, ки тоату ибодати банда зиёд гардад, имони ӯ зиёд шуда, чун тоат ва қурбати ӯ кам шавад, имон низ кам гардад. Гуноҳҳо имонро таъсир кунад ва чун он куфри акбар ё ширки акбар бошад, асли имонро аз беҳу решааш барканад ва чун ба ғайр аз ин ду бошад, камоли имони матлубро биравонад ва ё Ҷилоашро тираву нотавон бигардонад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ

يَشَاءُ ﴿٤٨﴾ النساء: ٤٨

Худованд мегӯяд:

«Ҳароина Худованд, агар ӯро ширк оварда шавад онро намебахшад ва ғайр аз ширк дигарашро аз касе, ки хоҳад дар гузарад» Сураи Нисо: 48

﴿ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ

إِسْلَامِهِمْ ﴿ التوبة: ٧٤

Ва боз мефармояд:

«Ба Худо қасам хӯранд, ки ин суханро нагуфтаанд, ҳаққо, ки калимаи куфрро ба забон оварданд ва баъд аз он, ки ба Ислом гаравиданд, кофир гаштанд.»

Сураи Тауба: 74

وقال ﷺ: "لا يزني الزاني حين يزني وهو مؤمن، ولا يسرق السارق حين يسرق وهو مؤمن، ولا يشرب الخمر حين يشربها وهو مؤمن". [متفق عليه].

Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам мефармоянд:

«Шахси зинокор ҳангоми зино имони пурра надорад ва шахси дузд, ҳангоми дузди имони пурра надорад ва шаробхур ҳангоми шаробнӯши имони пурра надорад».

Рукни аввал:

Имон ба Аллоҳ азза ва Чалла:

1- Баёни ҳақиқати имон ба Худо.

Бояд донист, ки имон ба Худо бо чунин чизҳои дар зер омада тасдиқ хоҳад шуд:

Аввалан:

Бояд иътиқод кард, ки барои ин коинот парвардигори ягонаест, ки дар халқу мулк, тадбиру тасарруфу корҳои ин коинот, аз қабилӣ ризқ ва тавоноӣ ва феъл ва миронидану зинда гардонидан ва фоидаву зарар расонидан, ўро дигар Худое набошад. Дар дасти ўст малакути замину осмонҳо ва ў ба тамоми чиз тавоно, ба тамоми чиз доно, касеро муҳтоҷ набошад. Тамоми амрҳо ўрост ва ҳама неки дар дасти ўст. Дар корҳои вайро ёваре набуда ва низ бар амри ў ғолибе набошад. Балки тамоми халқ чи малоикаву чи инсу чин, ҳама ғуломи ўнд. Касе аз ишон аз мулк тавоноӣ ва хоҳиши ў таъоло намебарояд. Корҳои ў таъолоро ададу ҳисобе набошад. Ҳамаи ин хусусиятҳо, ҳамаги ҳаққи ў таъоло буда, ва ғайри ў касе ба он мустаҳиқ набошад ва касеро ҷуз ў ба ин хусусиятҳо нисбат додан ва ба ў исбот кардани он ҷоиз набошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ

قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً

وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ﴿٢٢﴾ البقرة: ٢١ - ٢٢

Худованд мефармояд:

«Эй мардум парвардигоре, ки шуморо ва пешиниёни шуморо халқ кардааст парастии кунед, шояд аз ў битарсед. Ўст, ки заминро барои шумо ҳамвор кард ва осмонро бино кард ва аз осмон обро фуруд овард ва ба сабаби он шуморо аз меваҳо ризқманд гардонид» Сураи Бақара:21-22

﴿ قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ
 وَتُعْزِزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ ﴿٢٦﴾ آل
 عمران: ٢٦

Худованд мефармояд:

«Бигӯ, эй парвардигори соҳиби мулк. Касеро, ки хоҳи мулк диҳи ва аз касе хоҳи мулкро бигири. Касеро, ки хоҳи иззат бидиҳи ва касеро, ки хоҳи хору залил гардони. Тамоми некӯи дар дасти туст ва ту ба тамоми чиз тавоно боши» *Сураи Оли Имрон: 26*

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ
 مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦﴾ هود: ٦

Худованд мегӯяд:

«*Ва нест ҳеч чунбандае дар руи замин, магар ки ризқу рузии у бар Худост, ва чоӣ мондани уро ва чоӣ нигоҳдоштани уро медонад, Ҳамаи ин дар китоби равшан (яъне Лавҳул маҳфуз) аст*»

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ ...أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾
 الأعراف: ٥٤

Ва боз Худованд мегӯяд:

«Огоҳ бошед, ки офариниш ва амр Худорост, ва бузург бошад парвардигори оламиён» *Сураи Аъроф:54*

Дуввум:

Бовари ва иътиқод бар ин ки беҳтарин номҳо ва пурратарин сифатҳо мар Худорост. Ин сифатҳо ва номҳоест, ки Худованд барои бандаҳояш дар китобаш ё дар суннати паёмбараш дононидааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٨٠﴾ وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ
يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ الأعراف: ١٨٠

Худованди пок мефармояд:

«Аллоҳ таъолорост номҳои некӯ, пас бо ин номҳо Худоро дуо кунед. Онҳое, ки дар номҳои Худо илҳод (яъне маънои нолоиқ) меварзанд онҳоро тарк кунед. Ба зуди онҳо ба кардаи худ подош бигиранд»

Сураи Аъроф: 180

وقال ﷺ: "إن لله تسعة وتسعين اسماً، من أحصاها دخل الجنة، وهو وتر يحب الوتر".
[متفق عليه].

Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам фармудаанд:

«Ҳароина Худорост наваду нуҳ ном. Касе агар онҳоро ҳифз кунад ва маяноҳояширо бифаҳмад ва ба дархости он номҳо Худоро ибодат кунад дохили ҷаннат шавад. Ва Ё таъоло тоқ аст, тоқро дӯст медорад»

Муттафақун алайҳ.

Ва ин эътиқод бар ду асли бузург қоим аст:

Асли якум- Ҳароина Аллоҳ таъоло дорои номҳои зебо ва сифатҳои волое, ки далолат бар сифатҳои камол карда, ҳеҷ нуқсон ва ёро набошад ва касе ё чизе аз махлуқоташ дар ин сифтаҳо ё таъолоро монанд ва шарике набошад. Аз ҷумлаи номҳои Худованди пок «Алҳай» (зинда) буда, ёро сифати «ҳаёт» (зиндаги) аст ва бояд ин сифатро ба ё таъоло бар ваҷҳе, ки бар ё лоиқ аст нисбат бидод ва ин ҳаёт, Худовандро ҳаёти комил ва доим буда, зеро ин сифат чанде аз сифатҳои комили Ё таъоло ҷойгир аст, монанди илм, қудрат, ва ғайраҳо. Ҳаёти Худовандро аз аввал нести нагузашта ва фано бар ё нарасад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٥٥﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا
نَوْمٌ ﴿٢٥٥﴾ البقرة: ٢٥٥

Худованд мефармояд:

«Аллоҳ таъоло чунин Худоест, ки ба ҷуз ӯ Худои дигаре набошад. Ӯст зиндаву қоим ва барпой. Ӯро пинак ва хоб нарасад.» Сураи Бақара: 255

Асли дуввум:

Ҳароина Аллоҳ таъоло аз сифтаҳои ноқису ноқурра, мисли хоб кардан, нотавони, нодони, зулм ва ғайра, пок буда, ҳамчунин ӯ аз ин ки махлуқот бар ӯ монандие дошта бошанд, поқу муназзаҳ аст. Пас лозим аст, ки ҳамаи он чизҳоеро, ки Аллоҳ таъоло аз нафси худ ва расулаш низ аз парвардигораш нафӣ кардаанд, мо низ бояд онро нафӣ ва дур созем. Ва зидди ин сифатҳоро, ки сифатҳои камол аст ба ӯ нисбат бидиҳем. Чун аз Худо пинак рафта ва хоб карданро дур кардем, пас ин исбот бар қоим ва барпой будани ӯ таъоло далолат хоҳад кард. Боз хобро аз Худо дур кардан, ин далолат бар ҳаёти Худо кунад. Ҳокимо, ҳар сифати нақсе, ки аз Худо дур карда мешавад, ин далолат бар иқрори сифате, ки зидди ин сифати нақс, яъне сифати камол аст, далолат мекунад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿... لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

﴿ ۱۱ ﴾ الشورى: ۱۱

Худованд мефармояд:

«Чизе бар мислу монанди ӯ таъоло набошад ва ӯ шунавою биност» Сураи Шуро:11

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿... وَمَا رَبُّكَ بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ ﴿ ۴۶ ﴾ فصلت: ۴۶

Ва боз фармояд:

«Парвардигори ту барои бандаҳо золим ва ситамгар набошад» Сураи Фуссилат: 46

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿... وَمَا كَانَ اللهُ لِيُعْجِزَهُ مِن شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ

وَلَا فِي الْأَرْضِ ﴿ ۴۴ ﴾ ... ﴿ ۴۴ ﴾ فاطر: ۴۴

Аллоҳ таъоло мегӯяд:

«Ягон чизе дар осмонҳову замин Худовандро оқизу нотавон насозад» Сураи Фотир:44

﴿... وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾﴾ مريم: ٦٤

Ва боз бигӯяд:

«Ва Парвардигори ту фаромӯшкор нест» Сураи Марям: 64

Имон ба номҳоя сифоту феълҳои Аллоҳ таъоло, ин роҳи ягонаест барои шинохтан ва ибодати Ӯ таъоло. Зеро, ки Аллоҳ таъоло дидори поки худро дар дунё барои халқи худ ногузир кард ва барояшон дари маърифат ва илмро боз кард, ки бо воситаи он парвардигори худро шинохта, Ӯро мувофиқи ин маърифати саҳеҳу дуруст парастид бикунанд. Шахси парастанда он чизеро ки васф мекунад онро бипарастад ва касе, ки сифатҳои Худоро инкор мекунад ӯ гӯё адам ва нестиро ибодат карда, шахсе, ки Худоро бар касе ташбеҳ мекунад, бут ва санамро парастид кардааст. Мусалмон бошад Аллоҳ таъолоро ибодат кунад, ки Ӯ ягонаи бениёз буда, таваллуд накунад ва худ низ таваллуд нашудааст ва касе бар Ӯ монанду баробар набошад. Ҳангоми исбот кардани номҳои зебои Худо, бояд чунин чизҳоро ба иътибор гирифт:

1- Имон бар пойдеории тамоми номҳои зебои Худованд, ки дар Қуръон ва дар ҳадисҳо омадааст ва набояд он номҳоро зиёд ё кам кард.

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ

الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

﴿الحشر: ٢٣﴾

Худованд мегӯяд:

«Ӯст он Худое, ки ба Ҷуз ӯ ҳеҷ маъбудид барҳаққе набошад. Подшоҳи ниҳоят пок ва аз ҳама айбҳо солим, амндиханда, ниғаҳбон, голиб, соҳиби Ҷабаруту кибриё. Пок аст Алоҳ таъоло аз он чизе ки ба ӯ шарик меварзанд» Сураи Ҳашр:23

وثبت في السنة أن النبي ﷺ سمع رجلا يقول: "اللَّهُمَّ إني أسألك بأن لك الحمد، لا إله إلا أنت، المنان، بديع السموات والأرض، يا ذا الجلال والإكرام، يا حي يا القيوم". فقال النبي ﷺ: "تدرون بما دعا الله؟ قالوا: الله ورسوله أعلم. قال: والذي نفسي بيده لقد دعا الله باسمه الأعظم الذي إذا دُعي به أجاب، وإذا سُئِلَ به أعطى". [رواه أبو داود وأحمد].

«Ва дар ҳадис аз наёмбари гиромии омадааст, ки он зоти пок мардери шуниданд, ки мегуфт: Парвардигоро ман туро пурсонам, ки турост ҳамду ситоиш ва ҷуз ту ҳеҷ Худоест нест ва туи миннатгузори офарандаи заминро осомонҳо. Э соҳиби бузургиву каромат. Э зиндаву ҷовид. Расули Худо гуфтанд: оё медонед бо чи чизе ӯ Худоро дуо кард: гуфтанд Худо ва расули Худо донотаранд: наёмбар алайҳиссалом гуфтанд: Қасам ба он зоте, ки ҷонам дар дасти ӯст ҳаққо ки Аллоҳ таъолоро бо номи бузурги ӯ дуъо гуфт, ки агар бо он ном Худоро дуо гуфта шавад ва бо он пурсида шавад, ӯ таъоло дархости ӯро бидиҳад». Имом Аҳмад ва Абу Довуд ривоят кардаанд.

2- Имон бар ин ки ӯ таъоло нафси худро чунин ном гузошт на ин ки ягон аз махлуқоташ ӯро чунин номҳо додааст ва ӯ таъоло, ки нафси худро бо ин номҳо таърифу мадҳ кардааст ва ин номҳо навпайдошуда ва махлуқ набошанд.

3- Имон бар ин ки номҳои зебои Худо далолат бар маъноҳои бениҳоят пурра ва комил карда, он маъноро кўтоҳиву нопурагӣ набошад. Пас, воҷиб ин аст, ки бояд ба ин маъноҳо низ имон овард, чихеле, ки имон ба ин номҳо воҷиб аст.

4- Иҳтироми ин номҳо воҷиб буда, набояд онҳоро инкор ва ё онҳоро маъноӣ нолаиқ дод.

5-Бояд бар он ҳукмҳое, ки ҳар яке аз ин номҳо ба он далолат мекунад имон овард ва хамчунин ба он чизҳое, ки он ҳукмҳоро мутараттиб аст, бар монанди феълӣ асар ва натиҷа низ имон овард.

Барои боз равшантар шудани ин панҷ амре, ки дар боло зикр кардем метавон бо номи «Самеъ» (шунаво) мисоле зад.

а) Имон ба пойдор ва устувор ва вуҷуд будани номи Самеъ ҳамчун номе аз номҳои Худо, чихеле, ки дар Куръон ва суннат омадааст.

б) Имон бар ин ки Ё таъоло худ ин номро бар нафси худ номгузори карда дар бораи он сухан ронда дар китоби азизи худ онро нозил кардааст.

в) Имон бар ин ки самеъ маънои самъ, яъне шунавоиро дода, сифате аз сифатҳои Ё таъолост.

г) Воҷиб донишмандони ихтироми сифати шунавоие, ки номи самеъ бар он далолат кардааст ва набояд онро тағйири маъно ё инкор кард.

д) Имон бар ин ки Аллоҳ таъоло ҳама чизро мешунавад ва шунавоияш тамоми овозҳоро меғунчад, ва бояд бар асаре, ки бар ин имон вобаста аст мисли воҷиб донишмандони назорат ва мушоҳидати Худованд ва тарсидан аз Ё таъоло ва боварии пурра бар ин ки чизе Аллоҳ таъолоро махфи набошад имон овард.

Ҳангоми исботи сифатҳои ӯ таъоло бояд чунин корҳоро риоя кард:

- 1- Тамоми сифатҳое, ки дар Куръону дар суннат омадааст, онҳоро тағйир ё инкор накарда иқрор кардан.
- 2- Бояд инро мўътақид шуд, ки Аллоҳ таъоло муттассиф бар сифатҳои камол буда, аз сифатҳои нақс ва айбдор пок аст.
- 3- Сифатҳои Худоро бо сифатҳои махлуқин монанди накардан, зеро ки касе Аллоҳ таъолоро дар сифату дар корҳояш монанд набошад.

Чихеле ки худи ӯ таъоло мефармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿... لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

«Ўро чизе мислу монандаш набошад ва ў шунавою биност». Сураи Шуро:11

4- Аз донистани чихел ва чигуна будани ин сифатҳо пурра ноумед шудан, зеро, ки **Чуз Ў** таъоло кунху ҳақиқати сифоташиро касе надонад ва махлуқотро ба сӯи он роҳе набошад.

5- Имон бар он чизе ки ин сифот бар он далолат кунад, чи аз аҳком бошад чи аз осор. Ҳар яки ин сифатҳо сифтаҳои парастандаги бошад.

Барои боз равшантар шудани ин панҷ амри боло зикршуда, метавон бо сифате аз сифтаҳои Худо, ки он «Истиво» аст, мисол зад:

а) Ибботи сифати истиво (баробаршудан) ва имон бар он, чаро ки он сифат дар далелҳои шаръи ворид шудааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٥﴾ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾ طه: ٥

Худованд мефармояд:

«Бахшанда бар арш баробар бишуд» Сураи Тоҳо:5

б) Ибботи ин сифат ба Худованд ба таври пурраги, ки лоиқи ў бошад ва маънои ин сифат дар ҳақиқат дар болои Арши худ баланд ва воло будани ў таъолоро далолат кунад. Ва ин ба бузурги ва муҳтоҷ набудани Ў таъоло лоиқ аст.

1- Монанд набудани баробар ва истивои махлуқ ба истивои Ху

2- дованд. Худованд бар Аршаш муҳтоҷ набошад, аммо истиво ва нишастани махлуқ ин аз **Чихати** ҳоҷатманди ва ифтиқор аст, чихеле, ки Аллоҳ таъоло фармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١١﴾ ... لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

الشورى: ١١ ﴿١١﴾

«Чизе монанди ў набошад ва ў шунавою биност» Сураи Шуро:11

4-Дар маъно ва мазмун ва чигунагии истивои Худованд дар Аршаш сахт ғутовар нашудан, зеро ки ин амри ғайби ва пинҳони буда, ба ғайр аз Ў таъоло касе онро надонад.

1- Имон бар ҳукм ва асару натиҷаи аз ин сифат бармеомада, мисли исботи бузургии Аллоҳ таъоло, ки лоиқи ӯ бошад ва бар бузургии ӯ таъоло бар болои тамоми халқ, баланд ва воло будани ӯ таъоло далолат мекунад. Ҳамчунин ба сӯи боло раван шудани дилҳо низ далолат бар боло будани Аллоҳ таъоло кунад, чихеле, ки шахси сачдакунанда гуяд:

«СУБҲАНА РАББИЯЛ АЪЛО».

Саввум:

Иътиқоди банда бар ин ки, ки Ў таъоло Худои ягонаи барҳақ ва лоиқи тамоми ибодатҳои зоҳирию ботини буда, вайро дар дар парастии ҳеҷ шарикӣ ёваре набошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۳۶﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ... ﴿۳۶﴾ النحل: ۳۶

Худованд мефармояд:

«Ва ҳаққо, ки барои ҳар уммат паёмбареро фиристодем то ки Худоро парастии ва аз тоғут канораҷӯи кунанд» Сураи Наҳл:36

Ягон пайғамбаре нест, ки ба қавмаш нагуфта бошад, ки

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۵۹﴾... أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ... ﴿۵۹﴾ الأعراف: ۵۹

«Худоро парастии кунед ва шумоёнро ҷуз ӯ таъоло дигар Худое набошад.» Сураи Аъроф:59

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۵﴾ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ
.. ﴿۵﴾ البينة: ۵

Худованд боз мефармояд:

«Ва фармуда нашудаанд, магар бар ин ки парастии Аллоҳ таъолоро карда барояш динро аз ширку нифоқ холис сохта ба тамоми пайгамбарон имон оварда аз динҳои ноҳақ дар канор бошанд».

وفي الصحيحين أن النبي ﷺ قال لمعاذ: "أتدري ما حق الله على العباد، وما حق العباد على الله؟". قلت: الله ورسوله أعلم. قال: "حق الله على العباد أن يعبدوه ولا يشركوا به شيئاً، وحق العباد على الله ألا يعذب من لا يشرك به شيئاً".

Дар саҳеҳайн омадааст:

Паёмбари гиромӣ саллаллоҳу алайҳи ва саллам барои Муоз ибни Ҷабал гуфтанд:

«Оё медони, ки ҳаққи Худованд бар болои бандагонаш чи аст ва ҳаққи бандагон бар Худованд чи аст?»

Гуфт: Худованд ва паёмбараш донотаранд. Он ҳазрат фармуданд: Ҳаққи Худованд бар болои бандагон ин аст, ки ўро ибодат кунанд ва чизеро бар ў шарик наварзанд ва ҳаққи бандагон бар Аллоҳ таъоло ин аст, ки касе ки бар ў шарик наовардааст, ўро азобу шиканҷа надиҳад».

Худованди барҳақ оне аст, ки дилҳо вайро дўст дорад ва аз муҳаббати ў сер шуда каси дигареро дўст надорад ва ба ў умеду орзу баста, аз дигарон умеду орзу биканад ва фақат ба пурсидан ва ёри ҷустани ў кифоя карда аз ў битарсад ва ба дигарон мўхтоҷ набошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ

مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿ الْحَج: ٦٢

Ў таъоло мефармояд:

«Ин аст ки ў таъоло бар ҳақ буда онеро, ки ба ғайр ў парастии мекунанд ҳама ботил аст ва ҳароина Аллоҳ таъоло Болоу Бузург аст» Сураи Ҳаҷ:62

Ва ин аст ягонагии Аллоҳ таъоло дар қорҳои бандагон.

Аҳамияти тавҳид:

Аҳамияти тавҳид дар зикри чунин чизҳо ошкор ва равшан гардад:

- 1- Тавҳид, аввали ин дин буда, мақсади он ва охиру зоҳир ва ботини он буда, даъвати паёмбарон ба ҳисоб меравад.
- 2- Аллоҳ таъоло, аз барои тавҳид шуда махлуқонашро халқ кард ва паёмбаронро фиристонид ва китобҳоро фуруд овард. Аз барои тавҳид шуда халоиқ ба муъмину кофир ва хушбахту бадбахт Ҷудо шуданд.
- 3- Тавҳид аввалин воҷиб ва вазифаи бандаи мукаллаф буда, банда аввалин бор бо тавҳид ба Ислом дохил шуда, дар охири ҳаёташ бо тавҳид аз ин дунё хориҷ гардад.

ТАТБИКИ ТАВҲИД:

Татбики тавҳид - ин тоза ва покиза кардани он аз нопокиҳои ширк ва бидъату нофармониҳо буда, он бар ду қисм аст: воҷиб ва мандуб.

Тавҳиди воҷиб ва зарури бар се чиз бошад:

- 1- Тоза кардани тавҳид аз ширке, ки асли тавҳидро инкор кунад.
- 2- Тоза кардани тавҳид аз бидъатҳое, ки пуррагии тавҳиди зарури ва лозимашро инкор кунад, ва ё асли асосии онро инкор кунад, мисли бидъатҳое, ки инсонро кофир кунад.
- 3- Тоза кардани тавҳид аз гуноҳҳое, ки савоби тавҳидро кам карда, дар он таъсир кунад.

Аммо тавҳиди мандуб (яъне писандида) бошад, он амрест мустаҳаб ва марғуб буда аз Ҷумлаи мисолҳояш:

- а) ба Ҷой овардани пуррагии дараҷаи ихсон.
- б) ба Ҷой овардани пуррагии дараҷаи бовари ва яқин.
- в) ба Ҷой овардани пуррагии сабру тоқати некӯ ва бар касе Ҷуз Ё таъоло шикоят накардан.
- г) ба Ҷой овардани пуррагии ихтиёҷманди, бо роҳи пурсидани Ё таъоло ва аз халоиқ беҳочат будан.

д) ба Ҷой овардани пуррагии мартабаи таъя ва таваккал ба Худо, бо воситаи тарки баъзе чизҳое, ки он мубоҳ ва Ҷоиз аст, мисли дам андохтан, дам андозонидан, иктиво (яъне, агар ягон Ҷой Ҷароҳат шавад оҳанро гарм карда ба он Ҷой мондан) кардан ва танҳо ба худӣ Ӯ таъоло таъя кардан.

и) ба Ҷой овардани пуррагии мартабаи муҳаббати парастииш, бо воситаи наздики Ҷустан ба ӯ таъоло, бо роҳи нофилаҳо. Пас касе, ки тавҳидро ба тавре, ки зикр шуд татбиқ ва амали кунад ва аз ширки акбар солим монад, бар ӯ аз оташи дӯзах амон аст. Касе чун аз ширки акбар ва аз ширки асғар солим монаду аз гуноҳҳои сағира ва кабира низ тоза аст, барои ӯ дар дунё ва охираат оромию осудагии пурра аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۴۸﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ

يَشَاءُ ﴿۴۸﴾ النساء: ۴۸

Худованд мефармояд:

«Ҷароина, Аллоҳ таъоло касе, ки ба ӯ ширк варзидааст ӯро набахшад ва ба гайр аз ширк касеро ки хоҳад бубахшад»

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۸۲﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ هُمُ

الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۸۲﴾ الأنعام: ۸۲

Худованд мефармояд:

«Онҳое, ки имон овардаанд ва имони худро либоси зулм напушониданд, барои онҳост амну осудаги ва онҳо ҳидоят ёфтагонанд» Сураи Анъом: 82

Бар муқобили тавҳид ширк биистад, ки он бар се қисм бошад:

1- Ширки акбар, ки он асли тавҳидро нафӣ ва инкор кунад ва Худованд касеро, ки аз ин ширк тавба ва ручӯъ накунад ӯро набахшад. Касе агар дар ин ширк бимирад, то абад дар оташи дӯзах дохил

гардад. Ширки акбар, ин чунин аст, ки чун банда ба Худованд касеро дар ибодаташ баробар қарор бидиҳад ё касеро ба ғайр аз Худо дуъо гӯяд, чи хеле, ки Худоро дуъо ва қасд кунад, бар он мисли ин ки бар Худо таваккал кунад, таваккал кунад ё битарсад ва дӯст бидорад.

﴿ إِنَّهُ، مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ وَمَا

لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ المائدة: ٧٢

Худованд мефармояд:

«Хароина касе гар Худоро шарике меварзад ба таҳқиқ Аллоҳ таъоло ба ӯ Ҷаннатро ҳаром гардонад ва Ҷойгоҳаш дӯзах шавад ва золимонро касе ёрдамчи ва ёваре набошад» Сураи Моид: 72

- 2- Ширки хурдакак, ки пурагии имонро инкор кунад. Ширки кучак ин васила ва воситаест, ки шахсро ба ширки бузург бурда расонад, мисли ба ғайр аз Худо қасам хӯрдан ё дар ибодат худнамои кардан.
- 3- Ширки хафи ва пинҳон, ки ин намуди ширк муталлиқ ба нияту мақсадҳо бошад. Ин намуди ширк гоҳо ширки акбар ва гоҳо ширки асғар шавад, чихеле, ки дар қисми якум ва дуввум равшан кунонида шуд.

عن محمود بن لبيد أن رسول الله ﷺ قال: "إن أخوف ما أخاف عليكم الشرك الأصغر، قالوا وما الشرك الأصغر يا رسول الله؟ قال: الرياء." [رواه الإمام أحمد]

Аз Маҳмуд ибни Лабид разияллоҳу анҳу омадааст, ки мефармоянд: паёмбари гироми саллаллоҳу алайҳи ва саллам гӯянд:

«Сахттарин чизе, ки барои шумо метарсам ин ширки кучак аст. Гуфтем: ширки кучак чи аст ё расулаллоҳ гуфтанд: риё (яъне худнамои)».

2- ТАЪРИФИ ИБОДАТ

Ибодат ин номест ки, ҳар чизе, ки Худо онро дӯст бидорад ва аз он рози шавад, чи аз ақоид ва чи аз аъмоли Ҷавориху аъмоли дил бошад дар зери он дохил бошад. Ҳамчунин ибодат ин ҳар чизест, ки шахсро ба Худо наздик кунонад, ки он чи аз корҳо бошаду чи аз тарқҳо. Зери номи ибодат, ҳамаи он чизҳое, ки Худованд дар китоби худаш ё суннати паёмбараш шариат кардааст, дохил бошад. Ибодатҳо хеле гуногун буда, баъзеаш ибодати қалби, монанди рукнҳои имони шашгона, тарс, умед, таваккул, хоҳиш ва ғайраҳо буда баъзеи он ибодатҳои зоҳири бошад, монанди намоз, рӯза, ва ғайра. **Ибодат то он ҳангом, ки дар ӯ ду асл набошад он ибодат саҳеҳ нагардад.**

Аввал: ибодатро холис барои Худо карда ба Ӯ шарике наовардан. Ин аст маънои шаҳодати **АН ЛО ИЛОҲА ИЛАЛЛОҲ.**

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿۳﴾ الزمر: ۳

Худованд мефармояд:

«Огоҳ бошед, ки Худорост дини холис. Он зотҳое, ки ба ғайр аз ӯ каси дигарро дӯст ва муҳаббат гирифтаанд гӯянд, ки мо онҳоро парастии накунем, вале онҳо моро ба Худо наздики кунонад. Худованд байни онҳо, дар он чизе, ки ихтилоф карданд ҳукм кунад. Ҳароина Аллоҳ таъоло касе, ки дурӯғгӯй ва кофир аст ба роҳи рост ҳидоят накунад» Сураи Зумар:3

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱﴾ وَمَا أُمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ ﴿۵﴾ .. البينة: ۵

Худованд мефармояд:

«Ва фармуда нашудаанд, магар бар ин ки парастии Аллоҳ таъолоро карда барояш динро аз ширку нифоқ

холис сохта ба тамоми пайгамбарон имон оварда аз динҳои ноҳақ дар канор бошанд».

Дуввум:

Он чизе, ки паёмбар саллаллоҳу алайҳи васаллам овардаанд банда онро пайрави кунад, ва дар он зиёди ё нуқсоне ворид накунад ва ин аст маънои шаҳодати **АННА МУҲАММАДАР РАСУЛУЛЛОҲ**.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ
لَكُمْ ذُنُوبٌ ... ﴿ ٣١ ﴾ آل عمران: ٣١

Худованди пок мефармояд:

«Бигӯй (яъне барои онҳо, ки) агар шумо Худоро дӯст бидоред, пас пайрави маро бикунед ва онгоҳ Худованд шуморо дӯст бидорад ва гуноҳҳои шуморо мағфират кунад». Сураи Оли Имрон:31

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ ... وَمَا ءَأَنْتُمْ أَلْسُنُكُمْ أَلْسُنُكُمْ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ
فَأَنْتَهُمْ ... ﴿ ٧ ﴾ الحشر: ٧

Худованд боз мефармояд:

«Ва он чизҳое, ки паёмбар шумоёнро овардааст, онро бигиред ва аз он чизҳое, ки шумоёнро наҳй кардааст, аз он боз истед». Сураи Хашир:7

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا
شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿ ٦٥ ﴾ النساء: ٦٥

Худованд мефармояд:

«Пас қасам ба парвардигори ту, ки ишон мусалмон набошанд, то он ҳангом ки туро дар ихтилофе, ки дар байни ишон воқеъ шавад ҳоким гардонанд ва аз он чи ҳукме, ки фармуди дар дилҳояшон танги ва ҳараҷе боз наояд ва онро бо инқиёд қабул кунанд».

Бандагии пурра бо ду амр ба Ҷой оварда мешавад:

Аввалан: Аллоҳ таъолоро пурра дӯст дошта он чизеро, ки худ дӯст медорад онро баъд аз муҳаббати Худо қарор бидиҳад.

Дуввум: Пурра ба Худо хору залил шуда, ба амрҳои наҳйҳои Худо сар фуруварда онро иҷро бикунад.

Бандаги — ин камоли муҳаббати Худоро бо камоли хориву залили ва умеду тарси Худо ҷамъ кардан аст. Бо ҳамин кор, бандагии банда барои парвардигораш ба таҳқиқ мерасад. Чун банда бар ибодати Худованд қоим шуд, зуд аст, ки ба муҳаббат ва ризогии ӯ таъоло ноил гардад. Худованд аз бандагонаш онро дӯст бидорад, ки онҳо бо воситаи фаризаҳои, ки Худо бар онҳо фарз кардааст ба ӯ наздики ҷӯянд. Ҳаргоҳ, ки банда ибодатҳои нофиларо зиёд кунад, ба худояш наздик шавад ва дараҷааш назди Худо бардошта шавад. Ин ҳама сабаб шавад, ки банда ба фазли Худо вориди ҷаннат бишавад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱﴾ ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ

الْمُعْتَدِينَ ﴿۵۵﴾ الأعراف: ۵۵

Худованд мефармояд:

«Парвардигоратонро бо пинҳони ва зори дуъо бигӯед. Ҳароина ӯ таъоло аз ҳад гузаштагонро дӯст надорад».
Сураи Аъроф:55

3- Далелу ҳуҷҷатҳо барои яғонагии Худо.

Ҳароина далелу исботҳо барои яғонагии Худованд хеле зиёд буда, касе агар тааммул кунад ва фикрашро дар тадаббури он ба кор дарорад, илмаш мустаҳкам шуда бовариаш ба яғонагии парвардигори пок ва корҳову сифатҳову номҳои ӯ ва Худовандиаш зиёда гардад. Аз ҷумлаи чунин далелҳову ҳуҷҷатҳо, ки бар сабили мисол биёварем:

а) бузургии офариниши ин коинот ва бо диққат сохта шудани он ва гуногунии махлуқот ва тартибу танзими, ки

Чаҳон аз рӯи он ҳаракат мекунад. Пас касе, ки агар дар он таммул кунад ва фикри худро ба кор дарорад ба зуди ба ягонагии Ё таъоло яқин кунад. Шахсе, ки дар бунёди замин осмонро ва офтобу моҳтоб ва бунёди инсонро хайвон, набототу Ҷамодот таммул мекунад, ба яқин меонад, ки ҳамаи онҳоро созандааст, ки ӯ дар номҳои сифатҳои ва дар парвардигорӣ комилу пурра бошад. Ин ҳама даллати онро кунад, ки ягона ӯ мустаҳикки парастӣ аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣١﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرَضُونَ ﴿٣٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾ الأنبياء: ٣١ - ٣٣

Худованд мефармояд:

«Ва дар замин кӯҳҳоро пайдо кардем, то аз барои иҳтироз ва ҳифз аз он ки бичумбонад ишонро, ва ҳамчунин дар он бораи ишон роҳҳои кушодро гузоштаем, то бувад, ки ишон роҳро биебанд. Ва осмонро боми нигоҳдоранда қарор додем. Ва ишон аз оёту нишонаҳои осмон рӯй гардониданд ва ӯст он зоте, ки шабу рӯз ва офтобу моҳтобро халқ карда ва ҳар як (яъне офтобу моҳтоб) дар фалаке шино меварзад».

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافِ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَنُكْمُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ الروم: ٢٢

Ва боз мефармояд:

«Аз нишонаҳои Худованд, ин бунёди осмонро замин, гуногунии забонҳои рангҳояшон аст. Дар ҳамаи ин нишонаҳоест барои донандагон». Сураи Рум: 22

б) он чизҳое, ки Худованд паёмбаронро ба шариатҳои фиристода ва онҳоро бо нишонаҳои далелҳои таъйид ва

тахқиқ додааст, далолат бар тавҳид мекунад. Ҳамчунин он чизе, ки Худованд барои халқи худ шарият ва қонун кардааст, ҳама далели равшан бар ин аст, ки ҳама аз назди Худои бузургу доною ҳаким содир шудааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ﴾ الحديد: ٢٥

Худованд мефармояд:

«Ҳаққо, ки моён паёмбарони худро бо ҳуҷҷату далелҳо фиристодем ва бо онҳо китоб ва тарозуро нозил кардем то мардум бо адл барпой биистанд».

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴾ الإسراء: ٨٨

Худованд мефармояд:

«Бигӯ (яъне Э Муҳаммад) агар тамоми инсу қин бо ҳам бипайванданд, то мисли Қуръон китобе биёваранд, мисли он натавонанд биёваранд, агар чанде, ки баъзеашон ба баъзеи дигар ёрдамчиву ёвар бошанд».

в) он табиат ва фитрате, ки Худованд дили мардумро бар он халқ кардааст, ки ба ягонагии Худо иқро кунанд. Ин амрест, ки дар нафсҳо ҷойгузин аст. Ва агар ба инсон ягон зараре бирасад ӯ зуд аст, ки сӯи Худо боз гардад. Агар инсон аз шубҳаҳо ва шаҳватҳои, ки табиати инсонро тағйир медиҳад солим бошад, ба ягонагии Худо ва ба номҳо ва сифатҳо ва қорҳои ӯ таъоло таслим шуда, шариатеро, ки паёмбарон бо он фиристода шудаанд пайрави кунанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ

التَّكَاثُرُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا

مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ الروم: ٣٠ - ٣١

Худованд мефармояд:

«Пас рост кун рӯи худро барои дини рост ва ҳаниф. Пайрави кунед он офариниши Худоро, ки мардумонро дар он фитрат ва офариниш(яъне дар тавҳид) пайдо кард. Халқи Худоро ҳеҷ табдил ва тағйире набошад. Ин аст дини рост валокин аксари мардум онро надонанд. Ба сӯи Худо бозгарданда бошед ва аз Ё битарсед ва намозро барпой бидоред ва аз Ҷумлаи мушрикони набошед».

وقال ﷺ: "كل مولد يولد على الفطرة، فأبواه يهودانه أو ينصرانه أو يمجسانه، [رواه البخاري].

«Паёмбар саллаллоҳу алайҳи васаллам фармоянд, ки ҳар як мавлуд дар фитрат(яъне дар тавҳид) таваллуд ёбад ва падару модараш ўро яҳуди ё насрони ё оташпараст кунонанд».

РУКНИ ДУВВУМ

ИМОН БА ФАРИШТАГОН:

Таърифи имон ба фариштагон:

Имон ба фариштагон ин чунин имони ҷозим аст,ки Аллоҳ таъолоро фариштагонест, ки Ў таъоло онҳоро аз нур халқ кардааст ва онҳо табиатан дар ибодати Ў таъоло буда, он амрҳое, ки бар онҳо мекунад, нофармони накунад, ва аз паи амрҳои ӯ шаванд. Худоро шабу рӯз тасбеҳ гӯянд ва аз он монда нагарданд. Адади ишонро Худованд худаш доно буда, онҳоро ба корҳои гуногун сафарбар кардааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ ﴾ البقرة: ١٧٧

Худованд мефармояд:

«Локин неқур касест,ки ба Аллоҳ таъоло ва рӯзи охир ва малоикаҳо...имон овардааст». Сураи Бақара:177

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفِرُّ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۗ ﴾ البقرة: ٢٨٥

Ва боз мефармояд:

«Ҳар яки онҳо(яъне паёмбар ва мӯъминон) имон ба Аллоҳ таъоло ва фариштагонаш ва ба китобҳои паёмбаронаш имон овардаанд, (ва гӯянд) мо байни ягон паёмбаронаш ҷудоие наандозем (яъне ба ҳамаи онҳо имон биёварем).» Сураи Бақара: 285

Ва ҳамчунин дар ҳадиси машҳур, ки бо номи ҳадиси Ҷабраил машҳур аст, омадааст, ки ҳазрати Ҷабраил паёмбари гиромиро аз Имону Ислому Ихсон суол кардаанд ва Ҷабраил гуфтанд:

Ин Муҳаммад маро аз имон ҳабар бидеҳ? паёмбар гуфтанд: имон ин аст, ки бояд ба Худо ва фариштагонаш ва китобҳои паёмбаронаш ва ба рӯзи охиру тақдири некию бади имон ва бовари дошта боши.

1-Манзилати имон ба фариштагон дар дини Ислом ва ҳукми он:

Имон ба фариштагон ин рукни дуввуми аз рукнҳои шашгона буда, бе он имони банда қабул ва саҳеҳ намебошад.

Ба таҳқиқ тамоми мусалмонон бар ин иттифоқанд, ки имон ба фариштагони кироми вочиб ва зарури буда, касе агар будани ишонро ё будани баъзе фариштагоне, ки худованд онҳоро зикр кардааст, инкор кунад, бадурусти кофир гардад ва муҳолифи Қуръон ва суннат ва иҷмоъ баромадааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿۱۳۶﴾ النساء: ۱۳۶

Худованд мефармояд:

«Касе агар ба Аллоҳ таъоло ва фариштагонаш ва китобҳои паёмбаронаш ва ба рӯзи охир кофир шавад, ҳаққо, ки саҳт гумроҳ гаштааст». Сураи Нисо:136

2- Имон ба фариштагон чигуна аст:

Имони ба фариштагон мучмал асту муфассал:

Имони мучмал чунин корҳоро дарбар мегирад:

Аввал - ба мавҷуд будани фариштагон бовари ва иқро кардан ва ин, ки онҳо ҳалқе аз ҳалқи Худо буда, Худованд онҳоро барои ибодати худ ҳалқ кардааст. Фариштагон дар ҳақиқат мавҷуд буда, дида натавонистани мо далели набудани онҳоро намекунад. Чи қадар маҳлуқоти дақиқ ва ҳассосе дар ин қавн вучуд дорад, ки мо онҳоро намебинем, ва лекин онҳо дар ҳақиқат вучуд доранд.

Паёмбари ғироми ҳазрати Ҷаброилро ду бор дар сурату шакли ҳақиқиашон ва баъзе аз саҳобагони ғироми низ баъзе аз фариштагонро дар ҳолати ба сурати инсон табдил ёфтанишон дидаанд.

عن عبد الله بن مسعود - رضي الله عنه - قال: "رأى رسول الله ﷺ جبريل في صورته وله ستمائة جناح، وكل جناح منها قد سدّ الأفق".

Имом Аҳмад дар муснади худ аз Абдуллоҳ ибн Масъуд ривоят кардаанд, ки мефармоянд:

«Паёмбар салаллоҳу алайҳи васаллам Ҷабрилно дар сурате, ки халқ карда шудаанд бидиданд ва вайро шашсад қанот буд ва ҳар як қаноташ уфуқро пӯшонида аст»

Ва дар ҳадиси Ҷабраил машҳур, ки имом Муслим ривоят кардаанд, омадааст, ки он ҳазрат дар сурати марди либоси сап-сафед пӯшида ва дорой мӯйҳои сиёҳ ба назди паёмбар омаданд, ва бар он зот асари сафаре дида намешуд ва касе аз саҳобагон низ ўро намешинохтанд.

Дуввум: Бояд фариштагонро он манзилат ва маконатеро бояд дод, ки худованд онҳоро он ҷою манзилатро додааст. Онҳо бандагони фармонбардор буда, Худованд онҳоро азизу киромии дошта, онҳоро мақоми волову ба худ наздик кардааст. Баъзеашон фиристодагони Худо бо ваҳй ва дигари корҳои гуногунро иҷро созанд. Онҳо ба ҷуз он коре, ки Худованд ба онҳо тавоноии додааст, дигареро натавонанд. Бо вучуди ин ҳама, онҳо ба ҷуз Худо барои худ ва барои дигар, ҳеҷ фоидаеро доро набуда, ба касе ё ба худашон зараре расонида натавонанд. Аз ҳамин лиҳоз набояд, ки ягон намуди ибодатро ба онҳо сарф кард, боз он бошад, ки онҳоро бо сифатҳои парвардигори васф ва ибодат кард, чихеле, ки ин корро насронихо бо Ҷабраил ба анҷом расонида ба он зот чунин сифтахоро нисбат доданд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ

مُكْرَمُونَ ﴿ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿ ﴿٢٧﴾

الأنبياء: ٢٦ - ٢٧

Худованд мефармоянд:

«Ва онҳо (яъне кофирон) гўянд, ки бахшанда барои худ фарзанд гирифтааст, (на, чунин нест) ў Худованд аз ин чиз пок ва тоза аст. Балки онҳо (яъне фариштагон) бандаҳои азизу киромии Худованд ҳастанд. Бо ягон сухане аз Худо пеш нагузаранд ва ҳол онки онҳо ба фармонҳои ў амал мекунанд» *Сураи Анбиё:6*

﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

﴿التحرим: ٦﴾

Ў таъоло мефармояд:

«Худовандро нофармони накунанд ва он чизе ки онҳоро амр карда шудааст онро ба ҷо биёранд». *Сураи Таҳрим:6*

Ва ин қадри имон, ба ҳар муслмонмард ва мусулмонзан вочиб ва зарури буда онҳоро донистани ин қадр лозим гардад ва ҳеч узре дар он набошад.

Аввалан он моддае, ки аз он халқ шуданд: Аллоҳ таъоло онҳоро аз нур халқ кардааст, чихеле, ки чинро аз оташу одамро аз хок халқ кардааст. Халқ шудани фариштагон пеш аз халқ шудани Одам алайҳиссалом будааст.

جاء في الحديث: "خلقت الملائكة من نور، وخلق الجان من مارج من نار، وخلق آدم مما وصف لكم" [رواه مسلم].

Ва дар ҳадис омадааст:

«Фариштагон аз нур ва ҷинҳо аз оташ ва одам аз он чизе, ки шуморо васф карда шуда, халқ карда шудаанд»
Муслим ривоят кардааст.

Дуввум: Адади фариштагон

Фариштагон халқеанд, ки аз бисёришон адади онҳоро ба ҷуз Худованди бузург каси дигар надонад. Дар осмон, дар миқдори ҳар ҷаҳор агнушт фариштае сачда кунанда ё дар қиём истодае вучуд дорад. Ҳамчунин дар осмони, ҳафтум дар байтул Маъмур, ҳар рӯз 70-ҳазор фаришта дохили он шаванд ва аз бисёришон бори дигар натавонанд, ки ба он хона дохил шаванд. Ё дар рӯзи қиёмат оташи дўзахро оварда шавад ва у дорои 70-ҳазор лаҷом буда, ҳар як лаҷомро 70-ҳазор фаришта кашола карда биёянд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ﴾ المدثر: ٣١

*«Ба чуз парвардигорат касе лашкари ўро надонад»
Сураи Муддассир: 3*

Ва дар Ҳадис омадааст, ки паёмбар гуфтанд:

«Осмон вазнин гашт ва аз ҳаққаш ин аст, ки вазнин гардад, зеро ҷои қадаме нест, ки дар он фариштае саҷдакунанда ё рукӯъ кунанда набошад»

وقال ﷺ عن البيت المعمور: "يدخله في كل يوم سبعون ألف ملك لا يعودون إليه". [رواه البخاري ومسلم].

Ва боз дар бораи байтул Маъмур фармуданд:

«Вайро ҳар рӯз 70-ҳазор фаришта дохил шаванд ва бори дигар натавонанд, ки ба он боз гарданд»

Бухори ва Муслим ривоят карданд.

وقال ﷺ: "يؤتي بجهنم يومئذ لها سبعون ألف زمام، مع كل زمام سبعون ألف ملك" [رواه مسلم].

Ва боз фармуданд:

«Дар ин рӯз дўзахро оварда-шавад ва вайро 70-ҳазор лаҷом ва дар ҳаряк лаҷом 70-ҳазор фаришта аст»

Муслим ривоят кардаанд.

Дар ин ҷо ба мо, бениҳоят бисёр будани фариштагон маълум гашт. Масалан фариштагони лаҷоми дўзахро дошта ададашон 4,900-миллион аст, пас адади дигар фариштагон чанд аст?. Пок ва бузург аст ин Худованде, ки онҳоро халқ кардаву, онҳоро ба ҳар корҳо сафарбар кунонида, адади онҳоро бидонад.

3- Номҳои фариштагон:

Бояд ба он фариштаҳое, ки Худованд ё паёмбар номҳои онҳоро ба мо баён кардаанд имон овард. Бузургтарини фариштаҳо се фариште бошанд, ки онҳо:

Яккуминашон: Ҷибрил, ки ин зотро Ҷаброил низ гӯянд.

Ҷаброил ин руҳул қудсест, ки бо ҳамроҳии ваҳй бар пайғамбарон фуруд ояд ва ин ваҳй ҳаёти дилҳо бошад.

Дуввуминашон: Микоил, ки ин зотро Микол низ гӯянд. Ин зоти шариф барои борон боронидан, ки он ҳаёти замин

аст, сафарбар кунонида шуда, он чоеро, ки Худо хоҳад он чойро сероб кунонад.

Саввуминашон: Исрофил — ин зот барои сурной дамидан, ки он ба охир расидани ҳаёти дунё ва ба саршавии ҳаёти охират хабардор кунад. Дамидани сурной ин ҳаёти баданҳо бошад.

4- Сифатҳои фариштагон.

Фариштагон халқҳои ҳақиқи буда, онҳо дорои ҷисмҳои ҳақиқианд, ва муттассиф бар сифатҳои халқию хулуқианд.

Аз ҷумлаи ин сифатҳо:

а) Бунёди бузургии онҳо ва бениҳоят калон будани ҷисмҳояшон. Худованди пок фариштагонро дар сурати бузург ва бо қувват халқ кардааст, ки ин сурат лоиқ ба корҳои волои онҳо аст, ки Худованд онҳоро ба ин корҳо дар замину осмонҳо сафарбар кардааст.

б) Онҳо дорои қанот ё пар ҳастанд Худованд барои фариштагонаш қанот, ки он ду-то, се-то, чаҳор-то ё аз он зиёдро халқ кардааст. Чихеле, ки расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам Чибрилро дар шакли табиӣ худаш диданд, ки ўро шаш-сад қанот буд ва ҳар як қанот ўфукро пӯшонида буд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكَةِ

رَسُولًا أُولَىٰ أَجْنَحَةٍ مِّثْنَىٰ وَثَلَاثَ وَرَبِّعٍ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ ﴿ فَاطِر: ١

Худованд мефармояд:

«Сипосу дуруд мар созандаи осмонҳову заминро ва гардонандаи фариштагонро бар фиристодагон, ки онҳо соҳибони қанотҳои дугона ва сегона ва чаҳоргонаанд Худо дар халқаш чиро ки хоҳад зиёда гардонад» Сураи Фотир:1

в) Ба таом ё нӯшидан ҳоҷат надоранд. Худованди пок фариштагонро чунин халқ кардааст, ки онҳо ба таому хӯрдан ва нӯшидан ва ба зану шӯиву фарзанд дидан мӯҳтоҷ набошанд.

г) Фариштагон соҳиби ақл ва дорои дил ҳастанд. Худоро сухан гӯянд ва Худо онҳоро сухан гӯяд. Бо ҳазрати Одам ва дигар паёмбарон сухан гуфтаанд.

д) Тавонои доранд, ки сурат ва шакли табиӣ ва ҳақиқии худро тағйир дода, дигар шаклу суратро бигиранд:

Худованд барои фариштагонаш қудратеро додааст, ки сурати худро тағйир дода, ба сурати одами (яъне мард) мубаддал шаванд. Ва ин рад барои он будпарастонест, ки даъво кардаанд, ки фариштагон духтарони Худованданд. Барои мо маълум набошад, ки онҳо чихел ба сурати одами мубаддал шаванд, лекин онҳо дар чунин сурате биёянд, ки шинохтани онҳо моро хеле душвор бошад.

е) Мавти фариштагон

Ҳамаи фариштагон ва ҳатто фариштаи мавт рӯзи қиёмат бимиранд, сипас боз пас зинда гарадонида шаванд то, ки аз паи корҳое шаванд, ки Худо онҳоро вазифадор кардааст.

ж) Ибодати фариштагон

Фариштагон Худовандро бо ибодатҳои гуногун ва ҳархела парастиш кунанд. Аз ҷумлаи ин ибодатҳо намоз, дуъо, тасбеҳ, рукуъ, сачда, тарс, муҳаббат ва ғайраҳо бошад.

Аз сифтҳои ибодаташон инҳо аст:

- 1- Ибодаташон доим ва пайдарпай буда ҳеҷ гоҳ аз он монда нашаванд.
- 2- Ибодаташон холис барои парвардигор бошад.
- 3- Аз сабаби он ки бегуноҳанд ҳама доим дар тоату ибодат буда аз сарпечи ва нофармони парҳез кунанд.
- 4- Бо вучуди бисёр ибодат карданашон ба Худованд тавозӯӣ ва хоксори кунанд.

﴿ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴾ ﴿ يُسَبِّحُونَ اَلَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴾ ﴿ ٢٠ ﴾
الأنبياء: ٢٠

Худованд мефармояд:

«Худоро шабу рӯз тасбеҳ гӯянду ҳеҷ монда нашаванд»

Сураи Анбиё:20

5- Корҳои фариштагон.

Фариштагон бо корҳои бузург ва воло машғул буда, онҳоро Худованд ба он корҳо вазифадор кардааст. Аз ҷумлаи фариштагони ба корҳо сафарбар карда шуда:

1- Бардорандагони Арш

- 2- Фариштаи муваккал ба фаровардани ваҳй ба паёмбарон.
- 3- Посбони ҷаннату дўзах.
- 4- Фариштагони барои абру борон ва наботот муваккал шуда.
- 5- Муваккалони кўҳ.
- 6- Фариштае, ки барои дамидани сур муваккал карда шудааст.
- 7- Фариштагони ба навиштани корҳои бани одам муваккал шуда.
- 8- Фариштагоне, ки барои ҳифзи фарзандони одам муваккал шудаанд ва чун Худованд ба он одам қореро тақдир кард аз ӯ даст кашанд то амри Худо ӯро бирасад.
- 9- Фариштагоне, ки доим бо инсон буда, ӯро ба сӯи хайр даъват кунанд.
- 10- Фариштагоне, ки ба нутфае, ки дар раҳми модар аст муваккал карда шудаанд ва ба ӯ руҳ дамнанду ризқаш ва амалаш ва ё хушбахт ё бадбахт буданашро бинависанд.
- 11- Фариштагоне, ки ҳангоми мавт барои рӯҳи бани одамро гирифтани муваккал карда шудаанд.
- 12- Фариштагоне, дар қабр барои саволи мардум ва азоб ва наим будани қабрҳояшон муваккал карда шудаанд.
- 13- Фариштагоне, ки ба паёмбари мо барои расонидани саломи уммат муваккал карда шудаанд ва аз ҳамин лиҳоз барои ба паёмбар салом додан, ҳоҷат набошад, ки ба қабри паёмбар махсус сафар карда шавад. Моро кифоя аст, ки ба паёмбар дар кучое, ки набошем салавот ва салом бифиришем зеро, ки фариштагон салом ва салавати моро ба паёмбар бурда расонанд. Аммо сафари махсус, ин ба масҷиди паёмбар барои намозхони карда шавад, на ба қабри паёмбар. Барои фариштагон боз дигар қорҳои бисёр вучуд дорад ва онеро, ки зикр қардем ин қорҳои машҳури онҳост. Далел барои ин қорҳо.

Худованд мефармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَيُؤْمِنُونَ بِهِ، وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا ﴾ غافر: ٧

Худованд мефармояд:

«Онҳое, ки ариро бардоранд ва онҳое, ки дар атрофи онанд, ҳама барои ситоиши парвардигорашон тасбеҳ гӯянд ва ба ӯ имон биёранд. Ва барои он касоне, ки имон овардаанд, аз парвардигорашон бахшидани гуноҳхояшонро бикунанд». Сураи Гофир:7

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ، عَلَى قَلْبِكَ
بِإِذْنِ اللَّهِ ﴿٩٧﴾ البقرة: ٩٧

Ва боз мефармояд:

«Бигӯ (яъне ий Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи ва саллам) касе, ки ба Ҷибрил душман бошад, пас (яъне Ҷибрил) ба изни Худо ба дили ту нозил кардааст (яъне ваҳйро)» Сураи Бақара:97

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ
وَأَلْمَلَتِكُمْ بِأَسْطُورِ أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ ﴿الأنعام: ٩٣﴾

Худованд мефармояд:

«Ва агар мушоҳида кунӣ, ки золимонро ҳангоми баромадани ҷонхояшон, фариштагон дастҳои худро кушоянд ва гӯянд, ки нафсу ҷонҳои худро бароред» Сураи анъом:93

б-Ҳуқуқи фариштагон бар болои бани одам чи аст:

а) Ба онҳо имон овардан.

б) Онҳоро дуст ва бузург дошта фазилати онҳоро зикр кардан.

в) Дар нисбати онҳо ҳақорат ва бадгӯӣ ҳаром буда, қадрашонро паст кардан ё онҳоро масҳара кардан низ ҳаром аст.

г) он чизе, ки фариштагон онро бад бинанд аз он дур будан. Онҳо аз он чизҳое, ки бани одам аз он азият ва нороҳат шаванд, азият ва нороҳат шаванд.

Самарои имон ба фариштагон

а) Таҳқиқ ва тасдиқи имон, зеро ин ки имон бе имони малоика саҳеҳ ва дуруст набошад.

б) Дониستاني бузургии созандаи онҳо ва қуввату тавононаш, зеро ки бузургии махлуқ ин аз бузургии холиқ аст.

Ва бо шинохтани сифатҳо ва аҳволи ишон ва корҳояшон имон дар дили мусалмон зиёд шавад

г) Ба воситаи фариштагон аз тарафи Худо барои мусалмон ороми ва пойдори биёяд .

д) Дӯст доштани фариштагон барои он ибодатҳое, ки бар он қоим шудаанд ва барои муъминон талаби омӯзиши гуноҳояшро кунанд.

и) Бад дидани корҳои ношоам ва гуноҳҳо.

ё) Сипосу шукр мар парвардигорро, ки аз паи бандагонаш шуда, ба ҳар яки онҳо фариштаеро вазифадор кардааст, ки то онҳоро ҳифз кунанду амалҳои онҳоро бинависанд ва боз дигар корҳои маслиҳатомезро барои халқ анҷом диҳанд.

РУКНИ САВВУМ

ИМОН БА КИТОБҲО

Имон ба он китобҳое, ки Худо барои паёмбарон нозил кардааст, рукни саввуми имон ба ҳисоб меравад. Худованди бузург паёмбаронашро ба хучҷату бурҳонҳои равшан фиристода, барои онҳо китобҳоро нозил кардааст ҳамчун раҳмат барои халқ бошад, то бо он ҳидоят ёфта, ба хушбахтии дунё ва охират бирасанд. Ва ин китобҳо барои пайғамбарон як манҳаҷ ва роҳнамуде бошад, ки то байни мардум дар он чизҳое, ки ихтилоф мекунанд, ҳукмкунанда бошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٥﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ﴿٢٥﴾ الحديد: ٢٥

Худованд мефармояд:

«Ба таҳқиқ моён паёмбаронамонро бо хучҷатҳо фиристодем ва ба онҳо китобҳо ва тарозуро нозил кардем, то мардум бо яқдигар бо адлу инсоф муомала кунанд» Сураи Ҳадид: 25

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢١٣﴾ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ ﴿٢١٣﴾ البقرة: ٢١٣

Ва боз мегӯяд:

«Мардумон ҳамаги уммати якто буданд ва сипас Худованд паёмбаронро хушхабардиҳанда ва тарсонанда фиристод ва ба онҳо китобҳоро бар ҳақ нозил кард, то байни мардум дар он чизе, ки ихтилоф мекунанд, ҳукмфармои кунанд». Сураи Бақара: 21

1- Ҳақиқати имон бар китобҳо.

Имон бар китобҳо — ин чунин имони ҷозим ва мустаҳкам ки Худовандро китобҳоест, ки барои паёмбаронаш фуруд

фиристонидааст, ва ҳама аз суханони ӯ таъоло буда, нур ва роҳнамо мебошад. Ва ҳароина он чизе, ки дар китобҳо ҳаст ҳама ҳаққасту рост ва одилона буда, пайравии он китобҳо ва амал бар он воҷиб ва зарури аст. Адади китобҳои Худоро фақат ӯ таъоло бидонад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿۱۶۴﴾ النساء:

۱۶۴

Худованд мефармояд:

«*Ва Худованд Мусоро сухан гуфт*» Сураи Нисо: 164

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ

يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ ﴿۶﴾ التوبة: ۶

Ва боз мефармояд:

«*Ва чун ҳаргоҳ яке аз мушрикони туро талаб кунад, ки ӯро ҳимоят ва пуштибони кунӣ ӯро ҳимоят ва пуштибони кун то сухани Худоро бишнавад*» Сураи Таваба:6

2- Хукми имон бар китобҳо.

Ба тамоми китобҳои, ки Худо ба паёмбарон фуруғ фиристодааст зарур аст, ки имон биёвард. Худованд дар китобҳои ҳақиқатан сухан ва калом рондааст ва китобҳои Худованд ҳама фуруғ фиристонида шуда буда, халқ карда шуда нашудаанд. Касе агар ин китобҳоро, ё ки чизе аз онҳоро инкор кунад ҳаққо, ки кофир шудааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ء

وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ ء وَالَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ

بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ء وَكُتُبِهِ ء وَرُسُلِهِ ء وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلًّا بَعِيدًا ﴿۱۳۶﴾

﴿ النساء: ۱۳۶

Аллоҳ таъоло мегӯяд:

«*Ин он касоне, ки имон овардаед ба Аллоҳ таъоло ва паёмбараш ва ба китобе, ки ба паёмбараш нозил кардааст ва ба китобе, ки пеш нозил кардааст имон*

биёваред. Касе гар ба Аллоҳ таъоло ва фариштагонаш ва китобҳою паёмбаронаш ва ба рӯзи қиёмат кофир шуд, ба таҳқиқ хеле сахт гумроҳ шудааст» Сураи Нисо: 136

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۱۵۵﴾ الأنعام: ۱۵۵

Худованд боз мефармояд:

«Ин китоб аст, ки мо онро фуруғи фиристодем ва он муборак аст, пас пайрави онро кунед ва аз парҳезгорон шавед, шояд шуморо раҳм карда шавад»

Сураи Анъом:155

3-Ихтиёҷи мардум ба китобҳо ва ҳикмати фиристода шудани китобҳо.

Аввалан: Барои он ки он китобе, ки ба паёмбар фиристонида шудааст, барои уммат дастуре гардад ва барои шинохтани динашон ба китоб муроҷаат кунанд.

Дуввум: Барои он, ки китобе, ки ба паёмбар фиристода шудааст он барои уммат дар ҳар чизе, ки ихтилоф мекунанд ҳукми одилонаест.

Саввум: то ин ки китоби фиристодашуда баъд аз мавти паёмбар қоим ба ҳимояту ҳифзи дин бар пой истад, гарчанде, ки вақт ва ҷойҳам дури кунад. Чихеле, ки ин ҳолат дар даъвати паёмбар саллаллоҳу алайҳи васаллам мушоҳида карда мешавад.

Чаҳорум: то ин ки китобҳо барои халқ аз назди Худо хуччат ва бурҳоне шавад, ва онҳоро нашоёд, ки онро муҳолиф ва зид шаванд ва аз он хуруҷ кунанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيُحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اختلفوا فيه ﴿۲۱۳﴾ البقرة: ۲۱۳

Худованд мегӯяд:

«Мардумон ҳамаги уммати якто буданд ва сипас Худованд паёмбаронро хушхабардиҳанда ва тарсонанда

кунонида фиристод ва ба онҳо китобҳоро бар ҳақ гусел кард, то байни мардум дар он чизе, ки ихтилоф мекунанд, ҳукмфармои кунанд». Сураи Бақара: 213

4- Имон бар китобҳо бояд чигуна бошад .

Имон ба китобҳои Худо иҷмоли асту муфассал:

Аммо имони иҷмоли ин аст, ки бояд имон биёри, ки Худованд барои паёмбаронаш китобҳоро фиристодааст. Аммо имони тафсили ин аст ки бояд ба он китобҳое, ки Худованд дар Қуръон номи онҳоро баён кардааст имон биёри. Аз ҷумлаи ин китобҳое, ки моро донондааст: Қуръон асту Таврот ва Забуру Инчил ва Сухуфи Иброҳиму Сухуфи Мусо. Ҳамчунин бояд имон биёри, ки ба ғайр аз ин китобҳои зикр шуда, Худоро дигар китобҳое ҳаст, ки ба паёмбаронаш фиристодааст. Адади ин китобҳоро фақат Худованде, ки онҳоро фиристодааст медонад. Ҳамаи китобҳо барои тасдиқ ва исботи ягонагии Худованд дар ибодату амалҳои солаҳ омада, аз ширку фасод кардан дар рӯи замин боздори кардааст. Асли даъвати паёмбарон ягона аст ва агар чи дар шариат ва ҳукмҳо ихтилофе дорад. Имон бар китобҳо, ин иқрор ва тасдиқу бовари бар ин ки онҳо ба паёмбарони пешин фуруғ фиристода шудаанд. Имон ба Қуръон бошад ин иқрору бовари бар вай буда, бояд он чизе, ки дар он аст пайрави кард.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ

كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۖ وَكُتُبِهِ ۖ وَرُسُلِهِ ۚ ﴿٢٨٥﴾ البقرة: ٢٨٥

Худованд мефармояд:

«Паёмбар ва муъминон бар он чизе, ки аз парвардигораи нозил шуд имон овардаанд ҳар як ба Худову фариштагонаш ва китобҳои паёмбаронаш имон овардаанд.» Сураи Бақара:285

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ

أَوْلِيَائِهِ ﴿٣﴾ الأعراف: ٣

Боз мефармояд:

«Пайравии онеро кунед,ки аз назди парвардигоратон барои шумо фуруғ фиристода шудааст ва ба гайр аз ӯ дигареро чун дӯст ва ёвар пайрав набошед» Сураи Аъроф:3

Қуръон аз китобҳои пешина бо якчанд чизҳо фарқият дорад, ки аз ҷумлаи ин фарқиятҳо:

- 1- Қуръон бо лафзаш ва маънояш муъҷизаест ва дар он муъҷизаҳои кавнию илми мавҷуд аст.
- 2- Қуръон охирин китоби осмони буда, ба таҳқиқ бо воситаи Қуръон ба китобҳо хотима дода шудааст, чихеле, ки бо фиристода шудани паёмбарамон Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи ва саллам паёмбарон низ хотима дода шудаанд.
- 3- Худованд худаш ҳифз ва ҳимояи Қуръонро аз ҳар таҳрифу тағйир ва табдил ба ӯҳдаи худ гирифтааст, бар хилофи дигар китобҳо, ки бар онҳо табдилу тағйир воқеъ шудааст.
- 4- Қуръон тасдиқкунандаи китобҳои гузашта буда, нигоҳдорандаи онҳост.
- 5- Қуръон тамоми дигар китобҳоро аз иътибор соқит кардааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَٰكِن تَصَدِّقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ

يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾ يوسف: ١١١

Худованд мефармояд:

«Қуръон сухани бофтае нест ва лекин тасдиқкунандаи чизҳои дар назди худаш буда, ҳама чизҳоро тафсил ва баёнкунанда аст ва роҳнамо ва раҳмат аст барои қавми имоноварда». Сураи Юсуф:111

5-Қабул кардани хабарҳои китобҳои гузашта

Яқинан бидонем, ки он хабарҳое, ки дар китобҳои пешин омадааст, Худованд ба сӯи паёмбаронаш ваҳй кардааст ва ҳама ҳаққасту рост буда, ҳеҷ шакку шубҳае дар он набошад.

Ва ин сухани мо чунин маъно надорад, ки он китобҳое, ки ҳозир дар дасти аҳли китоб аст, онҳоро қабул дорем, зеро,

ки онҳо табдил ва тағйир додашуда дар ин китобҳо аз он аслҳое, ки Худо ба паёмбаронаш фиристодааст, ҳеч чизе боқи намондааст. Ва бо илми яқин бидонем, ки аз он китобҳое, ки Худо ба мо дар Қуръон хабар додааст ва ин ки касе гуноҳи каси дигарео бар дӯши худ нагирад ва бар инсон он чизе аст, ки ӯ саъю кӯшиш намудааст ва саъю кӯшишаш дар рӯзи қиёмат дида мешавад ва баъд ҷазои шоистаро бар ӯ дода мешавад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ وَمَا فِي صُحُفِ مُوسَى وَإِبْرَاهِيمَ
 الَّذِي وَفَّى ﴿٣٧﴾ أَلَّا نَزَرَ وَازِرَةٌ وَزَرَ أُخْرَى ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٣٩﴾
 وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يَرَى ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى ﴿٤١﴾ النجم: ٣٦ - ٤١

Худованд мефармояд:

«Оё хабар дода нашудааст аз саҳифаҳои Мусо ва Иброҳим, ки вафодор буд. Касе бори гуноҳи дигареро набардорад. Одамиро оне расад, ки ӯ онро амал кардааст ва саъю кӯшиш ва амалашро дида хоҳад шуд. Ва мувофиқи ин саъю кӯшиш ӯро ҷазои том дода шавад».

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٦﴾ بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى
 ﴿١٧﴾ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾ الأعلیٰ:

١٦ - ١٩

Худованд мефармояд:

«Балки онҳо ҳаёти дунёро ихтиёр кардаанд ва авло донистанд. Охират беҳтару боқимондатар аст. Ҳароина ин дар саҳифаҳои аввал мавҷуд аст, дар саҳифаҳои Иброҳиму Мусо» Сураи Аъло-16-19

Ва аммо ҳукмҳои китобҳои пешина бошад ончизе, ки дар Қуръон омадааст бояд ки бар он бовар карда истода, ибодат кунем, ба хилофи ончизе, ки дар китобҳои пешин омадааст. Пас дар он ҳукмҳо бояд назар андохт, ки чун мухолифи шариати мо бошад набояд онҳоро қабул кард, на аз барои он ки он ботил аст, лекин он хабар дар

замони худаш ҳақ будааст ва моро лозим наояд, ки ба он амал кунем, зеро он ҳукмхоро шариати мо аз иётибор соқит кардааст. Чун агар хабарҳои китобҳои пешина шариати моро мувофиқ омад он ҳақ аст ва шариати мо бар саҳеҳ будани он хабар ё ҳукм далолат кардааст.

1- Китобҳои осмоние, ки зикрашон дар Қуръон ва ҳадисҳо омадааст.

2- *Қуръони карим*

Қуръон - ин каломи Аллоҳ таъоло буда онро ба хотими анбиё Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи васаллам фиристодааст. Он охирин китобҳои фиристодашуда ба ҳисоб рафта ба таҳқиқ Худованд ҳифзи онро аз тағйиру табдил бар зиммаи худ гирифта ва Қуръон китобҳои дигарро аз эътибор соқит гардондааст.

﴿ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴾ اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهُ لَحٰفِظُوْنَ ﴿٩﴾

الحجر: ٩

Худованд мефармояд:

«Ҳароина мо зикрро (яъне Қуръонро) фурӯ фиристодем ва мо бар он ҳимоятгар ҳастем» Сураи Ҳичр-9

﴿ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴾ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ

يَدَيْهِ مِنَ الْكِتٰبِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ ﴿٤٨﴾

المائدة: ٤٨

Ва боз мефармояд:

«Ба сӯи ту боҳақ китобро фурӯ фиристодем ва ӯ тасдиқкунандааст бар ончизе, ки дар китобҳост ва онро нигоҳдорандааст. Пас байни онҳо бо ончизе, ки Аллоҳ таъоло фирӯ фиристодааст ҳукм бикун.» Сураи Моид-48

2- *Таврот:*

Таврот - ин китобест, ки Худованд ба Мусо алайҳиссалом нозил карда онро ҳидоят ва нур қарор дода, анбиё ва уламои бани Исроил бо он ҳукм мекарданд.

Тавротест, ки бояд ба он имон овард, он Тавротест, ки Худованд ба Мусо алайҳиссалом нозил кардааст, на он

Тавротест, ки имруз дар дасти аҳли китоб буда, он таҳрифу тағйир ёфтааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا
النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا
أَسْتَحْفَظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ ﴿ المائدة: ٤٤

Аллоҳ таъоло мегӯяд:

«Хароина моён Тавротро фурӯ фиристодем, ки дар он ҳидоят ва нур аст. Бо он паёмбарон, ки ба ҳукми илоҳи гаравиданд барои яҳудон ҳукмрони кунанд ва ҳамчунин Худонарастон ва аҳбор (уламои яҳуд) низ ба он чи ҳофиз ва нигоҳдорандаи он гардонида шудаанд бо он ҳукмрони кунанд» Сураи Моиди-44

3) Инҷил:

Инҷил ин китобест, ки Худованд ба Исо алайҳиссалом нозил карда, онро тасдиқкунандаи китобҳои гузаштаи пеш аз худаш қарор додааст.

Инҷиле, ки бояд ба он имон овард, он китобест, ки Аллоҳ таъоло онро ба Исо алайҳиссалом бо аслҳои дуруст ва саҳеҳ нозил кардааст, на он Инҷилҳои тағйиру табдил додае, ки имрӯзҳо дар дасти аҳли китоб аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَقَفَيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۖ وَءَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ
التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿ المائدة: ٤٦

Худованд мефармояд:

«Ва аз пас, бар паи паёмбарон Исо писари Марямро фиристодем, ки боваридоранда буд барои он чизеки дар наздаш аз Таврот аст ва Инҷилро бар ӯ додем, ки дар

он ҳидоят ва нур аст. Ва бовари ва тасдиқкунанда аст ончизе, ки дар наздаш аз Таврот аст ва ҳидояткунанда ва мавъизаву пандест барои Худотарсон» Сураи Моида:46

Ҳамчунин аз ҷумлаи он чизҳое, ки Тавроту Инҷил дар худ доранд ин башорат ва хушхабар ба фиристодашудани пайғамбари мо Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи ва саллам мебошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبِيثَاتِ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ﴿ ١٥٧ ﴾ الأعراف: ١٥٧

Худованд мегуяд:

«Он зотҳое, ки пайравии паёмбари уммиро кунанд, ки дар бораи ӯ дар наздашон, ки дар Тавроту Инҷил аст навишта ёбанд. Онҳоро амр ба маъруф кунад ва аз мункар наҳй кунад. Барои онҳо чизҳои хуб ва хушро ҳалол гардонад ва чизҳои бад ва нохушро барои онҳо ҳаром гардонад» Сураи Аъроф-147

4) Забур:

Забур ин китобест, ки Аллоҳ таъоло ба Довуд алайҳиссалом нозил кардааст Забуре, ки бояд ба он имон овард онест, ки Худованд ба Довуд алайҳиссалом нозил кард, на он Забуре бошад, ки бо дасти яҳудон ба он тағйирот даромада бошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَعَايِنَا دَاوُدَ زُبُورًا ﴿ ١٦٣ ﴾ النساء: ١٦٣

Худованд мефармояд:

«Барои Довуд забурро додаем» Сураи Нисо- 163

5) Саҳифаҳои Иброҳим ва Мусо.

Ин саҳифаҳоест, ки Худованд ба Иброҳим ва Мусо алайҳимассалом дода алъон ин саҳифаҳо гум шудаанд ва аз онҳо чизе дониста нашудааст, фақат онеки зикри онҳо дар Қуръони карим ва суннати паёмбар саллаллоҳу алайҳивасаллам омадааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ وَمُوسَىٰ وَابْرَاهِيمَ
الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا نَزُرُ وَازِرَةً وَّزْرًا أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾
وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوَّلَىٰ ﴿٤١﴾ النجم: ٣٦ - ٤١

Худованд мефармояд:

«Оё хабардода нашуд ва саҳифаҳои Мусо ва Иброҳим ки вафодор буд.Касе бори гуноҳи дигаронро набардорад. Одамиро оне расад, ки ӯ онро амал кардааст.Саъю кӯшиш ва амалаш дида хоҳад шуд ва мувофиқи ин саъю кӯшиш онро ҷазои том дода шавад» Сураи Наҷм- 36-41

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٧﴾
إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ الأعلیٰ:

١٦ - ١٩

Худованд мегӯяд:

«Балки онҳо ҳаёти дунёро ихтиёр карданд ва авло донистанд. Охират беҳтару боқимондатар аст. Ҳароина ҳаммаи ин да саҳифаҳои аввал мавҷуд аст, дар саҳифаҳои Иброҳиму Мусо» Сураи Аъло-16-19

РУКНИ ЧАҲОРУМ

ИМОН БА ПАЁМБАРОН

1- Имон ба паёмбарон алайҳимуссалом яке аз рукнҳои асосии имон аст, ки имони банда бе он тасдиқ ва таҳқиқ нагардад. Имон ба паёмбарон ин чунин эътиқоди ҷозиме, ки ҳароина Худорост паёмбароне, ки Худо онҳоро барои расонидани пайғомҳояш баргузидааст. Касе гар пайравии онҳо кард, хидоят ёфта ва касе онҳоро нофармони кардааст гумроҳ шудааст. Ҳароина паёмбарон он чизҳое, ки аз назди парвардигорашон нозил шудааст мардумро расонидаанд ва амонатро супорида умматро насихат кардаанд ва дар роҳи Худо ҷиҳоди ҳаққони карда, ҳуччату далелҳоро қоим карданд ва чизеро, ки аз назди Худо аст табдил ё тағйир ё пинҳон накардаанд. Ба он паёмбароне, ки Худо номҳояшонро номбар кардааст ё номбар накардааст мо имон биёварем.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ
إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا
أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

البقرة: ١٣٦

Худованд мегӯяд:

«Бигӯед, ки имон овардем мар Аллоҳ таъолоро ва мар ончизе, ки моро нозил кардааст (яъне Куръон) ва мар ончизе, ки ба Иброҳиму Исмоил ва Исҳоқу Яъқуб ва фарзандони Яъқуб нозил шудааст имон биёрем. Ончизеро, ки Мусоро ва Исоро додашуд ва ҳамчунин ончизеро, ки паёмбаронро аз назди парвардигорашон дода шуд ба он имон биёварем. Моён байни яке аз

ишон ҷудогие наандозем ва моён барои ӯ таслим шудагонем» Сураи Бақара:136

Пас касе, ки пайғамбареро дурӯғгӯи кард ӯ ҳаққо, ки ба паёмбари тасдиқ ва ба ӯ имоноварда низ дурӯғ гуфтааст. Ва чун паёмбареро нофармони кард ба таҳқиқ паёмбареро, ки ба фармонбардории ӯ амр карда шудааст, нофармони ва сарпечи кардааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ، وَيُرِيدُونَ
أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ، وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿۱۰﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا
وَأَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿۱۰۱﴾ النساء: ۱۵۰ - ۱۵

Худованд мефармояд:

«Ҳароина он зотҳое, ки ба Худо ва паёмбаронаш кофир мешаванд ва меҳоҳанд, ки байни Худову паёмбаронаш ҷудогие андозанд, ва меғўянд ки ба баъзеашон имон биёрем ва баъзеашонро кофир шавем ва меҳоҳанд, ки байни ин кор роҳеро бигиранд. Онҳоянд кофирони барҳақ ва моён барои кофирон азоби сахту дарднокро тайёр кардаем» Сураи Нисо: 150-151

2- Ҳақиқати паёмбари чист.

Нубувват ин восита ва миёнчигие, ки байни холику махлук барои расонидани шариати Худованди бошад. Худованд бар касе, ки аз бандагонаш хоҳад паёмбариро неъмат диҳад ва барои он, касеро аз халқаш, ки хоҳад ихтиёр кунад ва касе ҷуз Худо онро барои нафси худ ихтиёр карда натавонад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۷۵﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ
النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿۷۵﴾ الحج: ۷۵

Худованд иршод мефармояд:

*«Аллоҳ таъоло аз фариштагон ва аз мардумон низ
фиристодагонро баргузид. Ҳароина Аллоҳ таъоло
шунавою биност» Сураи Ҳаҷ: 75*

*Паёмбари аз тарафи Худо дода шавад на ин ки касб
карда шавад.*

Паёмбариро набояд, ки бо ибодат ва тоати бисёр дарёфт
кард. Онро бо ихтиёри паёмбар ё талабаш дода нашавад,
балки он баргузидагист ва ихтиёр аст аз назди Худои
бузург.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱۳﴾ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ
يُنِيبُ ﴿۱۳﴾ الشورى: ۱۳

Ў таъоло мефармояд:

*«Аллоҳ таъоло касеро, ки хоҳад барояш баргузинад ва
ба сӯяш касе, ки ба худо боз гардад ӯдоят ва
раҳнамуд созад» Сураи Шуро: 13*

3- Ҳикмат аз фиристодашудани паёмбарон чи бошад:

Ҳикмат аз фиристодани паёмбарон дар чунин корҳо
равшан гардад:

Аввал- Баровардани мардум аз бандапарастии ба
Худопарастии ва аз ғуломии бандаги бар махлуқ ба сӯи
озодии ибодати парвардигори бандаҳо .

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴾ ﴿١٠٧﴾
الأنبياء: ١٠٧

Худованд мегӯяд:

«Ва мо туро фақат барои оламиён ҳамчун раҳмат фиристодаем» Сураи Анбиё - 10

Дуввум- шиносонидани мардум аз ҳадаф ва мақсаде, ки Худо халоикро барои он халқ кардааст. Ин мақсад, парастии Худо ва якка донистани ӯст ва он ки ин ду (яъне ибодат ва тавҳид) фақат аз роҳи паёмбароне, ки Худо онҳоро аз байни халқаш баргузида ва иззату обрӯи додааст дониста мешавад.

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ﴾ ﴿٣٦﴾ النحل: ٣٦

Худованд мефармояд:

«Ҳаққо ки моён дар ҳар уммат пайгамбареро фиристодем, то ин ки парастии Худоро кунеду аз бутҳо дури би ҷуед» Сураи Наҳл:36

4- Ба воситаи фиристодани паёмбарон барпой кардани хуччат ва далелҳо.

﴿ رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴾ ﴿١٦٥﴾ النساء: ١٦٥

Худованд мегӯяд:

«Паёмбароне, ки муждадиҳандаву бимнок кунандаанд (Фиристодем онҳоро) то ин ки баъди паёмбарон барои

*мардум бар Худо ҳуҷҷате набошад. Ва худованд Голибу
Ҳаким бошад» Сураи Нисо 165*

4- Баёни баъзе чизҳои ғайби, ки ақлҳои мардум онҳоро дарк накунад, мисли ном ва сифатҳои Худо, шинохтани фариштагон ва рузи охираат ва ғайраҳо.

5- Паёмбарон намунаи некӯ буда, Худо онҳоро ба одобиҳои фозила пурра ва комил гардонид, онҳоро аз шубҳаҳою шаҳватҳо нигоҳ доштааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْهُمْ أُمَّتُهُ ...

﴿ ٩٠ ﴾ الأنعام: ٩٠

Худованд иршод мефармояд:

«Онҳо, яъне паёмбарон чунин зотҳои яхшианд, ки Худо онҳоро роҳнамои кардааст, пас ту бо роҳнамоишон пайрави ва иқтидо кун» Сураи Анъом 20

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ ﴿ ٦ ﴾ المتحفة: ٦

Ва боз мефармояд:

*«Ба таҳқиқ шумоёнро дар паёмбарон намунаи некуест»
Сураи Мумтаҳина:6*

6- Неку ва ислоҳ кунонидани нафсҳо ва тозаву покиза кардани он ва огоҳонидани нафсҳо аз тамоми он чизҳои, ки онҳоро бад созад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ

ءَايَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ﴿ ٢ ﴾ الجمعة: ٢

Худованд мегуяд:

«У таъоло он зотест, ки барои уммиён (яъне арабҳои бесавод) паёмбареро аз ҷинси худашон фиристод ва у барои онҳо оятҳои Худоро тиловат кунад ва онҳоро тозаву покиза карда ба онҳо китоб (яъне Куръон) ва ҳикматро биёмузонад» Сураи Ҷумъа 2

وقال ﷺ: "إنما بعثت لأتمم مكارم الأخلاق." [رواه أحمد والحاكم].

Паёмбар саллаллоху алайҳи васаллам фармуданд:

«Ман ҳароина барои хотима ва пурра кардани ахлоқҳои писандида фиристода шудаам» Аҳмад ва Ҳоким ривоят карданд.

4) ВАЗИФАҲОИ ПАЁМБАРОН:

Паёмбаронро корҳои бузурге аст, ки аз ҷумлаи он корҳо:

- а) Расонидани шариати Худо ва даъвати мардум ба ибодати Худои ягона ва аз ибодати дигар даст кашидан.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿الَّذِينَ يَبْلُغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ، وَلَا يَخْشَوْنَ
أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا﴾ ﴿٣٩﴾ الأحزاب: ٣٩

Худованд мегуяд:

«Он зотҳое, ки пайгомҳои Худоро (барои мардум) бирасонанд ва уро битарсанд ва ба ҷуз Аллоҳ аз касе натарсанд. Ва бас аст Худованд ҳисобкунанда» Сураи Аҳзоб 39

- б) Баёни ончизе, ки дар дин нозил шудааст:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
أَخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾ النحل: ٦٤

Худованд мегӯяд:

«Ва мо барои ту зикрро (яъне Куръонро) нозил кардем, то ки барои мардум он чизе ки барои онҳо нозил шудааст онро баён сози. Шояд ки онҳо тафаккур кунанд» Сураи Наҳл 44

в) Умматро ба суи хайр далолат карда, онҳоро аз бадихо огоҳонида, аз корҳои савоб хушхабар дода аз корҳои гуноҳ ва иқоб тарсонидан.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ﴿١٦٥﴾ النساء: ١٦٥

Худованд мегӯяд:

«Паёмбароне, ки муҷдадиҳандагон бимдиҳандагон» Сураи Нисо 165

г) Мардумро бо сардории неку ва ахлоқи намунави ислоҳ кардан, чи бо суханашон бошаду чи бо феълашон бошад.

д) Барпой кардани шариати Худо байни мардум ва онро дар амал татбиқ кардан.

е) Шоҳидии паёмбарон рузи қиёмат мар умматҳояшонро ки онҳо дар ҳақиқат ба уммат ҳамаро расонидаанд,

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا
بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ النساء: ٤١

Худованд мефармояд:

«Пас чигуна бошад, ки чун ҳаргоҳ мо аз ҳар уммате шоҳиде овардем ва туро бар онҳо шоҳид карда биёрем» Сураи Нисо 41

5) **ИСЛОМ ДИНИ ТАМОМИ ПАЁМБАРОН МЕБОШАД:**

Ислом - ин дини тамоми паёмбарон ва фирстодагон бошад.

﴿ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴾ اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿ ١٩ ﴾
آل عمران: ١٩

Худованд мегуяд:

«Ҳароина дин дар назди Худо ин Ислом аст» Сураи Оли Имрон 19

Ҳамаи онҳо мардумро ба суи ибодати Худо хонанд ва ибодати ғайрашро бипартоянд, агарчанде ки шариат ва ҳукмхояшон дигар бошад ҳам, вале онҳо дар решаи дин, ки он тавҳид аст бо ҳам як бошанд.

قال ﷺ: «والأنبياء إخوة لعلات». [رواه البخاري].

Паёмбар саллаллоху алайҳи васаллам фармуданд:

«Паёмбарон бародарони аз як падаранд» Бухори ривоят кардаанд

6) ПАЁМБАРОН БАШАР БУДА ҒАЙБРО НАМЕДОНАНД

Илми ғайб ин хусусиятҳои Худованди аст, на аз сифатҳои паёмбарон мебошад, зеро ишон мисли дигарон одам мебошанд, меҳӯранд ва менӯшанд ва оиладор мешаванд ва хоб мекунанд ва бемор шуда бемадор мешаванд.

﴿ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴾ وَمَا اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا اِنَّهُمْ لَيَاْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَيَمْشُوْنَ فِي الْاَسْوَاقِ ﴿ ٢٠ ﴾ الفرقان: ٢٠

Худованд мефармояд:

«Ва пеш аз ту паёмбаронро нафиристодем магар ин ки таом мехуранд ва дар бозорҳо роҳ мегарданд» Сураи Фурқон 20

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٨﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُم أَزْوَاجًا

الرعد: ٣٨ ﴿٣٨﴾

Худованд мефармояд:

«Ҳаққост ки пеш аз ту паёмбаронро фиристодем ва барои онҳо зан ва фарзандҳоро гардонидем» Сураи Раъд 38

Барои паёмбарон он чизҳое бирасад ки барои мардум низ бирасад, мисли ғаму андух, шодиву хурсанди, кушишу ғайрат. Лекин Аллоҳ таъоло онҳоро барои расонидани динаш баргузида, онҳо аз илми ғайб ҳаминро донанд, ки Худо онҳоро ба он огоҳи кардааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٦﴾ عَلِيمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا

مَن أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْأَلُكُم مِّن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِن خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ ﴿٢٧﴾ الْجِن:

٢٦ - ٢٧

Худованд мегуяд:

«Донандаи ғайб, ки касе аз ғайби у чизеро ошкор накунад. Фақат касе аз паёмбаронаш, ки Худо ӯро писандидааст онро бидонад, пас ҳароина Худо паси дасти вай ва паси пушти вай фариштагони ниғаҳбонро равона мекунад» Сураи Чин: 26-27

7) БЕГУНОҲ БУДАНИ ПАЁМБАРОН

Худованд барои расонидани пайғомаш беҳтарини халқро ва дорои ахлоқи пурра ва комил бударо баргузидааст.

Онҳоро аз гуноҳҳои кабира нигоҳ дошта, аз ҳар айбу нуқсон ва камбудихо пок кардааст, то ки ваҳйи Худоро ба сӯи мардум бирасонанд.

Онҳо, он чизҳоеро, ки аз тарафи Худо аст, дар расонидани пайғомҳои Худо ба итифоқи уммат аз гуноҳу хатоҳо нигоҳ дошта шудаанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ يَتَأْتِيهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصُمُكَ مِنَ النَّاسِ ﴿٦٧﴾ المائدة: ٦٧

Худованд мегӯяд:

«Ей паёмбар онҳое ки аз назди Худо ба ту нозил шуд, онро бирасон. Ва агар ин корро накарди, ту пайгоми Худоро нарасонидаи. Худованд туро аз мардум нигоҳ дорад» Сураи Моида: 67

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الَّذِينَ يَبْلُغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ، وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ ﴿٣٩﴾ الأحزاب: ٣٩

Ва боз мефармояд:

«Ононе, ки пайғомҳои Худоро мерасонанд ва таблиғ мекунанд ва ўро метарсанд ба ҷуз ў таъоло аз касе натарсад». Сураи Аҳзоб:39

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾ الجن: ٢٨

Худованд мефармояд:

«То бидонад Худо, ки ба таҳқиқ расонидаанд пайгоми Худоро ва Худо аз ҳар ҷиҳат он чизе, ки дар назди

ишон аст, иҳота кардааст ва ҳар чизро аз рӯи шумор фаро гирифтааст».

Чун ҳарвакто аз кадомашон гуноҳи хурдакаке сар занад, ки онро ба расонидан ва таблиғ кардан ҳеҷ алоқае набошад, албатта Худованд он гуноҳро ба ишон баён созад ва зудаст, ки тавба кунанд ва ба сӯи Худо бозпас гарданд ва гӯё инки гуноҳе набудааст. Бо ин роҳ онҳо дараҷаеро ноил гарданд, ки пеш аз ин ишонро чунин дараҷа набудааст. Зеро, ки Худованд паёмбаронашро бо ахлоқи пурра ва сифатҳои некӯ хусусият дода, онҳоро аз ҳар чизе, ки қадру манзилаташонро паст мекунад, покиза кардааст.

8) Адади паёмбар ва фиристодагон ва кадомашон аз ҳама беҳтаранд:

Собит шудааст ки адади фиристодагон алайҳимуссалом аз 310-нафар зиёда будааст, чихеле ки паёмбар салаллоҳу алайҳи васалаам аз адади ишон пурсида шуданд, гуфтанд ки: «Онҳо 315- нафаранд»

Аммо паёмбарон (яъне анбиё) бошанд ададашон аз расулон зиёд будааст.

Худованд баъзе анбиё ва расулонашро дар китобаш барои мо онҳоро зикр карда, баъзеи дигарро зикр накардааст. Он паёмбар ва расулоне ки Худованд онҳоро дар китобаш зикр кардааст, ададашон 25-то мебошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ

نَقَّصْنَاهُمْ عَلَيْكَ ﴿ النساء: ١٦٤ ﴿

Худованд мефармояд:

«Расулонеро ки мо барои ту аз пеш онҳоро қисса кардаем ва расулоне ки мо барои ту онҳоро зикр накардаем» Сураи Нисо:164

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٨٣﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ
 دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٤﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ
 وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى
 وَعِيسَى وَإِيلَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَلُوطًا
 وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ وَمِن آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَأَجْنِبَاتِهِمْ
 وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ الأنعام: ٨٣ - ٨٧

Худованд мефармояд:

«Он ҳуҷҷат ва далелҳои мо ки барои қавми Иброҳим аст ба Иброҳим додаем. Касеро ки хостем дараҷа ва мартабаи ӯро боло бардорем. Ҳароина парвардигори ту Ҳакиму Доно аст. Мо барои Иброҳим Исҳоқ ва Яъқубро додем ва ҳаряки онҳоро мо ҳидоят кардем ва Нухро аз пеш ҳидоят дода будем. Ва аз фарзандони Нух Довуд ва Сулаймон ва Айюб ва Юсуф ва Мусо ва Ҳорунро низ ҳидоят кардем. Ҳамчунин некӯкоронро низ мо сазои нек бидиҳем. Ва Закариёро ва Яҳё ва Исо ва Илёсро низ ҳидоят кардаем. Ҳаряки аз онҳо аз некӯкорон будаанд, ва Исмоилро ва Юнусу Лутро низ ҳидоят кардем ва ҳаряки онҳоро бар болои оламиён фазилатманд гардонидем. Ва аз падарҳои онҳо ва фарзандонашон ва бародарҳои онҳо низ ихтиёр кардем ва онҳоро ба сӯи роҳи рост ҳидоят фармудем». Сураи Анъом: 83-87

Ҳароина Худо, баъзеи паёмбаронашро бар болои баъзеи дигар фазилатманд гардонидаст.

﴿ ٥٥ ﴾ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ .. وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَى بَعْضٍ .
الإسراء: ٥٥

Худованд иршод мефармояд:

«Ба таҳқиқ моён баъзе аз паёмбаронро бар болои баъзеашон фазилатманд кардаем». Сураи Исро:55

Ҳамчунин Аллоҳ таъоло баъзе аз фиристодагонашро бар болои баъзеашон фазилатманд кардааст.

﴿ ٢٥٣ ﴾ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ ﴾
البقرة: ٢٥٣

Худованд мегӯяд:

«Ин фиристодагон, ки баъзеашонро бар болои баъзеашон фазилатманд кардаем» Сураи Бақара:253

Беҳтарини фиристодагон, соҳибони ҳиммати оли бошанд (яъне улул азм). Онҳо Нух, Иброҳим, Мусо, Исо ва паёмбари мо Муҳаммад саломи Худо бар онҳо бод, мебошанд.

﴿ ٣٥ ﴾ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ ﴾
الأحقاف: ٣٥

Худованд мемеғӯяд:

«Пас сабру тоқат кун, чихеле, ки паёмбарони олиҳиммат сабр кардаанд» Сураи Аҳқоф:35

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٧﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ
 وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾
 الأحزاب: ٧

Ва боз мефармояд:

«Ва чун аз паёмбарон аҳду паймонашонро гирифтем ва ҳамчунин аз туву (яъне аз Муҳаммад алайҳиссалом) аз Нуҳ ва Иброҳиму Мусо ва Исо писари Марям. Ва аз онҳо аҳду паймони маҳкамро гирифтаем» Сураи Аҳзоб:47

Ва Муҳаммад алайҳиссалом беҳтарини фиристодагон ва хатмкунандаи паёмбарон ва пешвои Худотарсонанд. Он зот хочаи фарзанди Одам ва пешвои паёмбарон, чун ҳама чамъ гарданд ва ҳаргоҳ, ки биёянд хатибу суханвари ишонанд. Соҳиби мақоми сутудашуда, ки онро аввалину охирин ҳама орзу ва таманно доранд. Он зот дорои байрақи ситоиш ва ҳавзи сероб буда, шафоаткунандаи халқ дар рӯзи ҷазо ҳастанду соҳиби фазилату василатанд. Худованд ишонро бо беҳтарин дин ва шариат фиристода, умматашонро беҳтарин уммате, ки барои мардум бароварда шудаанд, қарор додааст. Барояшон ва барои умматашон тамоми некӯи ва фазилатҳоро чамъ кардааст, ки ин некӯи ва фазилатҳоро барои тамоми умматҳои пешина тақсим карда буд. Уммати паёмбар дар халқ ва офариниш охирин уммат буда, дар ҳашир ва қиёмат аввалин уммат бошанд.

قال ﷺ: «فضلت على الأنبياء بست...». [رواه مسلم].

Паёмбар алайҳиссалом гуфтаанд:

«Ман аз дигар паёмбарон бо шаш чиз фазилатманд карда шудаам».

وقال ﷺ: «أنا سيد ولد آدم يوم القيامة، وبيدي لواء الحمد ولا فخر. وما من نبي يومئذ آدم فمن سواه إلا تحت لوائي يوم القيامة» [رواه أحمد والترمذي].

Ва боз фармудаанд:

«Ман хоҷаи фарзанди одамам ва дар дастам байрақи ситоиш ва ҳамд бошад ва ин фахр нест. Дар ин рӯз ягон паёмбаре набошад, аз Одам сар карда то Исо, ҳама дар зери байрақи ман бошанд».

Аҳмад ва Тирмизи ривоят кардаанд.

Он зоте, ки дар фазилат баъд аз паёмбар биистад, Иброҳими халил бошанд. Ин ду халил (яъне пайғамбари мо ва Иброҳим) беҳтарин паёмбарони улул азм буда, ва сеи дигар баъд аз ин ҳарду меистанд.

9) Оятҳо ва нишонаҳои паёмбарон (яъне мӯъҷизаҳо)

Худованд паёмбаронашро бо мӯъҷизаҳои равшан ва нишонаҳои бузург қувват ва тайид бидиҳад, то ки барои онҳо ҳуҷҷат шавад. Аз ҷумлаи ин мӯъҷизаҳо, Қуръон, ду порча кардани моҳтоб, асоро ба мор табдил додан, паррандаро аз лой халқ кардан ва ғайра мебошад.

Мӯъҷизаи хорикул одот (яъне онеро, ки мардум натавонанд) ин далел ба ростии паёмбари буда, каромоти далел бар ростии мушоҳида кунанда ба ростии паёмбари аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٥﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ ﴿٢٥﴾ الحديد: ٢٥

Худованд мефармояд:

«Ҳароина моён паёмбаронамонро бо нишонаҳову мӯъҷизаҳо фиристодаем». Сураи Ҳадид:25

Паёмбар алайҳиссалом гуфтаанд:

«Ягон паёмбаре нест ки магар ўро нишонаҳо дода шудааст ва бар монанди он инсонҳо имон наовардаанд ва ҳақиқат ин аст ки ончизе, ки чун ваҳй маро дода шуд, худованд маро ваҳй дод ва умед дорам, ки ман аз

паёмбароне бошам, ки пайравонаш дар рӯзи қиёмат бисёр бошад» Муттафақун алайҳ

Имон ба паёмбарии Муҳаммад алайҳиссалом.

Имон ба паёмбарии Муҳаммад алайҳиссалом, асли бузургест аз усули имон, ки имон бе он ба таҳқиқ нарасад.

﴿ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ

سَعِيرًا ﴿١٣﴾ الفتح: ١٣

Худованд мефармояд:

«Ва касе ба Аллоҳ таъоло ва ба расулаш имон наёрад, пас моён ба кофирон оташро тайёр карда мондаем».

Сураи Фатҳ:13

Паёмбар алайҳиссалом фармудаанд:

«Амр карда шудаам, то мардумро то он ҳангоме ки гувоҳи бар ягонагии Аллоҳ ва ба паёмбарии ман накунам қитол бикунам» Муслим ривоят кардаанд.

Имон бар паёмбар бо чунин чизҳо пурра гардад:

Аввал: Шинохтани паёмбарамон Муҳаммад алайҳиссалом. Ё — Муҳаммад писари Абдуллоҳ писари Абдул Мутталиб писари Ҳошиманд ва Ҳошим Қурайши буда, Қурайш аз арабҳо бошад ва арабҳо аз фарзондони Исмоил писари Иброҳими халиланд. Паёмбар 63-сол умр дида, 40-соли умрашон пеш аз паёмбар шуданашон гузашта, 23-соли дигар паёмбар ва расул будаанд.

Дуввум: бовар кардани ӯ дар он чизе ки барои мо хабар дода ва дар он чизе, ки амр кардааст онро итоат карда, ва аз он чизеки аз он боз доштааст аз он дур будан аст. Худоро бояд аз рӯи шариати ишон парастид кард.

Саввум: Бояд эътиқод кард, ки он зот аз тарафи Худо ба тамоми инсу чин фиристода шуда, касе аз онҳоро набояд, ки аз пайравии он зот берун бароянд.

﴿ قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٥٨﴾ الأعراف: ١٥٨

Худованд мегӯяд:

«Бигӯ Э паёмбар, ки э мардум ман барои ҳамаи шумоён фиристодаи Аллоҳ таъоло». Сураи Аъроф:158
Чаҳорум: Имон ба фиристода шуданаш. Он зот беҳтарини паёмбарон ва хотима диҳандаи онҳоянд.

﴿... وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...﴾
الأحزاب: ٤٠

Худованд мефармояд:

«Локин (ӯ) фиристодаи Аллоҳ таъоло ва анҷом диҳандаи паёмбарон аст». Сураи Аҳзоб:40

Ва он зоти пок дӯсти Худо ва хоҷаи фарзанди Одам ва соҳиби шафоати бузурге, ки бо васила ки он дараҷаи баланди ҷаннат аст, махсус гардонида шудаанд.

Он зот соҳиби ҳавзеанд, ки мардум ҳама дар рӯзи қиёмат ба он ҳавз барои обнӯши ворид гарданд ва умматашон беҳтарин уммат бошанд.

﴿... كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ...﴾
عمران: ١١٠

Худованд мегӯяд:

«Шумо беҳтарин уммате, ки барои мардум бароварда шудаед». Сураи Оли Имрон:110

Уммати он ҳазрат бештари аҳли ҷаннат буда, рисолаташон тамоми рисолатҳои пешгузаштаро аз эътибор соқит гардонидааст.

Панҷум: Худованд он зотро бо бузургтарин муъҷиза ва равшантарин нишона, ки он Қуръони бузург, сухани Худо ва аз табдилу тағйир нигоҳ дошташудааст, қувват ва тайид додааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَيَّ أَنْ يَأْتُوا
بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿ ٨٨ ﴾

الإسراء: ٨٨

Худованд мегӯяд:

«Бигӯ! Чун инсу ҷин гирди худ ҷамъ зананд, то мисли Куръон китобе биёранд, мисли ӯ оварда натавонанд, агарчанде, ки баъзеашон ба баъзеи дигар мададгору ёвар бошанд». Сураи Исро:88

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿ ٩ ﴾

الحجر: ٩

Ва боз мефармояд:

«Ҳароина мо Зикрро (яъне ёдоваркунандаро) фуруд овардем ва мо онро муҳофизат кунем»
Сураи Ҳи ҷр:9

Шашум: Имон бар ин ки паёмбар ҳама чизҳои аз назди Худо омадаро ба мо расонида, амонатро супорида, умматро насихат кардаанд. Ягон некӯие нест, ки умматро ба он роҳнамои накарда бошанд ва онҳоро ба он ташвику тарғиб накарда бошанд. Ягон бадие набошад, ки умматро аз он наҳй накарда, аз он хушдор навода бошанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ
عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿ ١٢٨ ﴾

التوبة: ١٢٨

Худованд мегӯяд:

«Ба таҳқиқ барои шумоён аз нафси худатон паёмбаре омад, ки барои ӯ ранҷу шиканҷаи шумо душвор буда, баро шумо ҳарис буда, барои муъминон меҳрубону дилсуз аст ». Сураи Тавба:128

وقال ﷺ: «ما من نبي بعثه الله في أمة قبلي إلا كان حقاً عليه أن يدل أمته على خير ما يعلمه لهم، ويحذر أمته من شر ما يعلمه لهم» [رواه مسلم].

Паёмбар алайҳиссалом гуфтаанд:

«Ягон паёмбаре нест, ик Худо ӯро ба уммати пеш аз ман буда фиристода шуда, магар ӯро лозим аст, ки уммати худро аз хубиҳо таълим диҳад ва ба он раҳнмои кунад ва аз бадӣҳо онҳоро таълим дода аз он ҳушдор созад». Муслим ривоят кард.

Ҳафтум: Паёмбарро дуст доштан ва ин муҳаббатро аз муҳаббати нафсу тамоми мардум боло ва авло доништан. Паёмбарро бузург ва воло доништа, ихтиром ва итоат кардан. Ин яке аз ҳуқуқҳои паёмбар аст ки Худованд инро дар китобаш барои мо воҷиб гардонидааст, зеро ки дустдоштани паёмбар ин дустдоштани Худо буда, фармонбардории он кас фармонбардории Худо аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ

لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ آل عمران: ٣١

Худованд мегӯяд:

«Бигӯ! Агар Худоро дуст доред, пас пайрави манро кунед, онгоҳ Худо шумоёнро дуст бидорад ва гуноҳҳои шумоёнро мағфират кунад ва Аллоҳ таъоло мағфират кунандаву меҳрубон аст». Сураи Оли Имрон:31

Ва сухани паёмбар аст ки мефармоянд:

وقوله ﷺ: «لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحب إليه من ولده ووالده والناس أجمعين» [متفق عليه].

«Имони яке аз шумоён комил нест, то он ҳангом, ки ман ба ӯ аз падару модараш ва фарзандаш ва аз тамоми мардум дида дустдоштатар бошам» .Муттафақун алайҳ

Ҳаштум: Салавот ва саломро барои он ҳазрат бисёр гуфтан, чаро ки бахил оне аст, ки чун номи паёмбар дар назди ӯ зикр карда шавад ба он зоти пок салавот нафиристад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾ الأحزاب: ٥٦

«Ҳароина Аллоҳ таъоло ва фариштагонаш барои паёмбар салавот бифиристанд, э он зотҳое ки имон овардаед барои ӯ салавот ва салом бифиришед» Сураи Аҳзоб:56

قال ﷺ: «من صلى عليّ واحدة، صلى الله عليه بها عشراً» [رواه مسلم].

Паёмбар саллаллоҳу алайҳи васаллам фармуданд:

«Касе, агар бар ман як бор салавот бифиристад, Худованд бар ӯ даҳ бор салавот бифиристад». Муслим ривоят кардаанд.

Салавот барои паёмбар дар баъзе ҷойҳо мутааккид буда, аз ҷумлаи он ҷойҳо: Дар ташаҳҳуд, ки он дар намоз аст, дар дуои кунут, дар намози ҷаноза, дар хутбаи ҷумъа, баъд аз азон, ҳангоми ба масҷид даромадан ва баромадан ва дуо кардан ва ҳамунин номи паёмбарро зикр кардан ва ғайраҳо.

Нухум: Пайғамбарамон ва дигар пайғамбарон дар назди парвардигорашон зинда буда, ҳаёташон ҳаёти барзахи буда ин ҳаёти онҳо аз зинда ва ҳаёт будани шуҳадо комилтару пурратар аст. Локин ҳаёти онҳо, мисли ҳаёт ва зиндагӣ, ки дар замин доштаанд чунин нест. Он ҳаётест, ки мо чигунагии онро дарк карда натавонем ва аз онҳо номи марғ равонда нашавад.

وقال ﷺ: «ما من مسلم يسلم عليّ إلا رد الله عليّ روحي كي أرد عليه السلام» [رواه أبو داود].

Паёмбар алайҳиссалом гуфтанд:

«Ягон мусалмоне нест, ки чун маро салом бифиристад Худованд барои ман руҳамро бозпас бифиристад, то ки ба саломаш ҷавоб бигӯям». Абудовуд ривоят кардаанд.

Даҳум: Аз эҳтироми паёмбар ин аст, ки ҳангоми зинда буданашон ва ҳамчунин ҳангоми дар назди қабр салом додан дар наздашон набояд овозро баланд кард.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ
النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ، بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالِكُمْ وَأَنتُمْ
لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ الحجرات: ٢

Худованд мегӯяд:

«Э он зотҳое, ки имон овардаед! Овозҳои худро аз овозҳои паёмбар баланд набардоред ва бо овози баланд бо ӯ сухан нагӯед, чихеле ки баъзеатон бо баъзеи дигар бо овози баланд сухан мегӯед. (Чун овозро, ки баланд кардед) Амалҳои шумо нест шавад ва шумоён онро ҳис накунед». Сураи Хуҷурот:2

Ҳурмати паёмбар баъд аз гурунидан мисли ҳурматашон дар ҳангоми зинда буданашон аст. Чихеле, ки насли аввал паёмбарро ҳурмат карданд, ҳамчунин моро вочиб аст, ки он ҳазратро ҳурмат кунем. Ишон саҳтарин одамҳоеанд, ки паёмбарро дар қорҳояшон мувофиқат карда, аз паёмбар дур набуданд ва чизеро, ки дар дин нест пайдо накарданд. Ёздаҳум: Дуст доштани саҳобагонашон ва аҳли хонаводаву занҳояшон ва тамоми ҷураҳояшон ва аз танқиду ҳақорат ва дашному лаъни онҳо худро дур гирифтанд. Ҳаққо, ки худованд аз онҳо рози шуда, онҳоро барои суҳбати паёмбараш ихтиёр карда, барои ин уммат дуст доштани онҳоро лозим доништааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ وَالسَّيِّئَاتِ الْأُولَى مِنَ الْمُهَجْرِينَ وَالْأَنْصَارِ
وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ﴿١٠٠﴾ التوبة: ١٠٠

Аллоҳ таъоло мефармояд:

«Пешиниёни аввалин аз муҳоҷирону ансориҳо ва онҳое, ки бо некуи пайрави онҳоро мекунанд, Аллоҳ таъоло аз онҳо рози шуд ва онҳо низ аз Худо рози шуданд». Сураи Тавба:100

وقال ﷺ: «لا تسبوا أصحابي، فوالذي نفسي بيده لو أنفق أحدكم مثل أحد ذهباً ما بلغ مد أحدهم ولا نصيفه». [رواه البخاري].

Паёмбар алайҳиссалом фармуданд:
«Саҳобагони маро дашном надихед, қасам ба он зоте, ки ҷони ман дар дасти ӯст, агар касе аз шумо мисли куҳи Уҳуд тилло садақа бидихад ба як каф садақаи ишон ё нисфи он нарасад». Бухори ривоят кардаанд.

Худованд ба онҳое, ки баъд аз саҳобагон омадаанд фармудааст, то ки ба ишон аз Худо мағфират бипурсанд ва дар дилҳояшон нисбати онҳо ягон бадие надошта бошанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٠﴾ وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ الحشر: ١٠

Худованд мегуяд:

«Ва он зотҳое, ки баъд аз ишон омадаанд мегӯянд, ки парвардигоро моро ва он бародарҳое, ки аз мо пеш бо имон гузаштаанд бубахш ва дар дилҳои мо ба онҳое, ки имон овардаанд ҳеҷ кинае пайдо накун. Парвардигори моён ҳароина туй бахшояндаву меҳрубон». Сураи Ҳашр:10

Дувоздахум: Аз ғулув ва аз ҳад боло бардоштани паёмбар дур будан, зеро ки ин кор аз бузургтарин азият ва шиканҷаест мар паёмбарро.

Паёмбар уммати худро дар ҳаққашон аз ғулув кардан, дар таърифу тавсифи ишон аз ҳад гузаштанро манъ карданд. Ҳамчунин аз ин ки паёмбарро аз он манзилае, ки Худо додааст зиёд бардоштанро низ манъ кардаанд.

قال ﷺ: «إنما أنا عبد فقولوا عبد الله ورسوله، لا أحب أن ترفعوني فوق منزلتي».

Паёмбар гуфтаанд:

«Ҳароина ман фақат бандаи Худо ҳастам ва шумо низ бояд бигуед, ки бандаи Худо ва фиристодаи ӯст. Ман даст надорам, ки маро аз манзилаам зиёда бардоред ».

وقال: «لا تطروني كما أطرت النصارى ابن مريم». [رواه البخاري].

Ва боз фармудаанд:

«Дар ҳаққи ман гулув ва аз ҳад нагузаред, чихеле, ки насоро дар ҳаққи писари Марям гулув карданд».

Бухори ривоят кардаанд.

Паёмбарро набояд дуо гуфт (яъне э паёмбар, э расулаллоҳ) ва набояд аз ишон наҷот биталабид ва набояд қабрашонро тавоф кард ё барои қабр назру ниёз кард. Ҳамаи ин корҳо ба Худо шарик овардан буда, ба таҳқиқ Худованд сарф кардани ибодатро бар ғайр аз худаш наҳй ва манъ кардааст. Ҳамчунин дар муқобили ин корҳо ихтиром накардани паёмбар буда, ки он далел бар қутоҳи дар ҳаққи паёмбар ё назарногири ё масхараву истиҳзо кардан буда, аз ислом баромадан ва Худоро кофир шудан аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ أَبِاللَّهِ وَعَايِنِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

﴿ ٦٥ ﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴿ ٦٦ ﴾ التوبة: ٦٥ - ٦٦

Худованд иршод мефармояд, ки:

«Бигӯ! Оё ба Аллоҳ таъоло ва оятҳояш ва фиристодааш масхара ва истиҳзо мекунед? Узрхоҳи накунед, ки ба дурусти баъд аз имон оварданатон кофир шудаед». Сураи Таваба:66

Муҳаббати ростин ва аз таҳти дил он аст, ки соҳибашро ба пайрави ба суннати паёмбар ва роҳнамудиашон бурда расонад ва он чизе, ки муҳолифи суннаташон аст онро тарк кунонад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ

لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿ ٣١ ﴾ آل عمران: ٣١

Худованд мефармояд:

«Бигӯ! Агар шумо дустдори Худо бошед, пас пайрави маро бикунед ва онгоҳ Худо шуморо дуст бидорад ва гуноҳҳои шумоёро мағфират бикунад. Ва Аллоҳ

*таъоло бахшояндаи меҳрубон аст». Сураи Оли
Имрон:31*

Пас дар таъзими паёмбар лозим ин аст, ки набояд аз ҳад гузар кард ва ё дар он кутӯҳи кард. Он зотро набояд, ки сифатҳои худоиро бидод ва ҳамчунин набояд, ки қадрашонро ва ҳаққашонро, ки чи аз ихтиром ва чи аз муҳаббат бошад паст кард, ки аз намоёнтарини он муҳаббат, пайрави ба шариат ва раҳнамудиашон ва роҳ рафтан ва иқтидо ба он ҳазрат кардан аст.

Сенздаҳум: Имон ба паёмбар фақат бо тасдиқи ишон ва амал кардан ба ончизе, ки овардаанд таҳқиқ шавад. Ва ин аст маънои ба паёмбар имон овардан ва фармонбардории ишон фармонбардории худо буда, нофармонии паёмбар нофармонии худост. Ва бо таҳқиқи тасдиқи паёмбар ва пайравиашон, имон ба паёмбар ба таҳқиқ ояд.

РУКНИ ПАНҶУМ

Имон ба рузи Ҷазо

- 1- Имон ба рузи Ҷазо — ин, чунин имонест, ки бояд бовар кард, ки ҳаёти дунёро охир асту баъд аз он дохили ҳаёти ухрави гардид. Ин ҳаёт бо мурдан сар шуда, ҳаёти қабри то рузи Ҷазо ва баъд аз он бархестану Ҷамъ шудан ва Ҷазо гирифтану дохили Ҷаннат ё дузах шудан аст.
- 2- Имон ба рузи охират, ин яке аз рукнҳои имон буда, бе ин рукн имони банда пурра нагардад ва касе онро инкор кунад кофир гардад.

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ﴿١٧٧﴾

البقرة: ١٧٧

Худованд мегуяд:

«Ва лекин некукор онаст аст, ки имон ба худову ба рузи охиратовардааст.....». Сураи Бақара: 177

قال ﷺ - (الإيمان) -: " أن تؤمن بالله، وملائكته، وكتبه، ورسله، واليوم الآخر، وأن تؤمن بالقدر خيره وشره." [رواه مسلم].

Паёмбар алайҳиссалом чихеле ки дар ҳадиси Ҷибрил омадааст фармуданд:

«Ҷаброил гуфтанд, ки пас маро аз имон хабар бикун? Гуфтанд: имон ин аст, ки ба Худо ва фариштагон ва китобҳояш ва паёмбаронаш ва ба рузи Ҷазо ва ба тақдири некиву бади имон биёвари». Муслим ривоят кардаанд.

Ва за ҷумлаи имон ба рузи қиёмат воҷиб будани имон ба саршавиҳо ва муқаддимаҳои рузи охират аст, чихеле, ки паёмбар аз аломатҳои омадани рузи қиёмат хабардор кардаанд. Олимҳо ин аломатҳоро ба ду гуруҳ тақсим кардаанд:

1- Аломатҳои хурд ё кучак:

Ин чунин аломатҳои аст, ки ба наздик шудани рузи қиёмат далолат кунанд. Ин аломатҳо хеле бисёр буда, бисёри он шуда гузаштааст, агар ағлабаш набошад. Аз ҷумлаи аломатҳои хурдак: фиристода шудани паёмбарамон, бардошта шудани амонат, оро ва торо додани масҷидҳо, хонаҳои баландошона пушидани чупонҳо ва подабонҳо, чанги яҳудон ва куштани онҳо, наздик шудани вақт, камии қор, ошқор шудани фитнаҳо, бисёр шудани куштор, бисёр шудани зино ва фиску фучур.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١﴾ أَقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ القمر: ١

Худованд мефармояд:

**«Наздик омад қиёмат ва бишигофта шуд моҳтоб»
Сураи Қамар:1**

2- Аломатҳои бузург:

Ин чунин аломатҳои аст, ки дар наздикии қиёмат ба вуқӯъ бипайвандад ва мардумро ба сар шудани он бимнок кунанд. Ин аломатҳо даҳ то буда, то баҳол якеи аз онҳо воқеъ нашудааст. Аз ҷумлаи аломатҳои бузург: баромадани Маҳди, баромадани Дачҷол, фаромадани Исо алайҳиссалом аз осмон ба сифати ҳокими одил. Чун он ҳазрат фароянд салибро бишикананд, Дачҷол ва хукро бикушанд, бар болои кофирон қизяро во гузоранд ва бо шарияти Ислому ҳукмрони кунанд.

Яъҷуҷу Маъҷуҷ дар он хангом пайдо шаванд ва Исо бар Худо дуо кунанд ва ҳамаги бимиранд. Сипас офтоб се бор дар машриқ ва дар мағриб ва севуминаш дар Ҷазираи араб тира гардад баъд аз он дуди бузурге аз осмон пайдо гардад, ки мардумро беҳуш гардонида онҳоро нобино созад. Қуръон аз руи замин ба осмон бардошта шавад. Офтоб аз ғурубгоҳ барояд ва Доббатул- арз барояд ва оташи бузурге аз шаҳри Адан баромада мардумро ба суи замини Шом бигурезонад. Ва ин охири аломатест аз аломатҳои бузург.

روى مسلم عن حذيفة بن أسيد الغفاري -رضي الله عنه- قال: اطلع النبي ﷺ ونحن نتذاكر فقال: "ما تذكرون؟" قالوا: نذكر الساعة. قال: "إنها لن تقوم حتى تروا قبلها عشر

آيات. فذكر: الدخان، والدجال، والدابة، وطلوع الشمس من مغربها، ونزول عيسى بن مريم، ويأجوج، وثلاثة خسوف: خسف بالشرق، وخسف بالمغرب، وخسف بجزيرة العرب، وآخر ذلك نار تخرج من اليمن تطرد الناس إلى محشرهم. [رواه مسلم].

Имом Муслим аз Ҳузайфа писари Усайди Ғиффори ривоят кардаанд, ки рӯзе паёмбар алайҳиссалом ба пеши мо омаданд ва мо суҳбат доштем ва гуфтанд: **дар бораи чи суҳбат доред?** Гуфтем: дар бораи рӯзи қиёмат Гуфтанд: **қиёмат, то он ҳангоме, ки пеш аз он даҳ аломатро набинед, пайдо нагардад** ва сипас он даҳ аломатро як бар як зикр карданд, ки онҳо: **Баромадани Дуд, Даҷул, Добра. баромадани офтоб аз зурубгоҳаш, ва фаромадани Исо писари Марям, Яъҷуҷ се бор тира гаштани офтоб, ки дар машиқу дар мағриб ва севуминаш дар Ҷазираи Арабистон аст, ва охири аломаташ ин оташест, ки аз Яман барояд ва мардумро ба маҳшаргоҳашон бигрезонад. Муслим ривоят карданд.**

وقال ﷺ: "يخرج في آخر أمتي المهدي، يسقيه الله الغيث، وتخرج الأرض نباتها، ويعطي المال صحاحاً، وتكثر المشية، وتعظم الأمة، يعيش سبعاً، أو ثمانياً، يعني حججاً." [رواه الحاكم في المستدرک].

Паёмбар алайҳиссалом фармуданд:

«Дар охири умматам Маҳди барояд, ки Худованд бо ӯ бороне биборонад ва замин сабзаҳояшро барорад ва молҳоро саҳеҳ ва пурра бидиҳад, чорпо бисёр шавад, ва уммат бузург шавад. У ҳафт ё ҳашт сол зиндагони кунад».

Ҳоким дар мустадрак ривоят кардаанд.

Чихеле, ки ворид шудааст, ки ин аломатҳо яъне аломатҳои қиёмат, ҳама пай дар пай ба вуқӯъ оянд, чихеле ки марҷон дар ришта баста шавад ва чун яке аз онҳо пайдо шавад дигараш пай дар пай пайдо шудан гирад. Чун ин аломатҳо ба поён расад қиёмат ба изни Худо қоим ва барпо гардад. Мақсад аз соат ё қиёмат ин аст, ки мардум бо амри парвардигорашон барои ҳисобу китоб аз қабрҳояшон

берун оянд. Баъд аз он шахси некӯкорро неъмат ва бадкорро азоб дода шавад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ يَوْمَ يُخْرَجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ

﴿٤٣﴾ المعارج: ٤٣

Худованд мефармояд:

«(Қиёмат) рузест, ки аз қабрҳояшон шитобон бароянд гӯё. ки ишон ба суи нишона медаванд» Сураи Маориҷ: 43

Ин руз дар Қуръон бо чанд номҳо зикр шудааст, ки аз чумлаи он: рузи қиёмат, кубанда, рузи ҳисоб, рузи қасос, аттомма, алвоқиъа, алҳокқа, асохха, алғошиях ва ғайраҳо. Рузи қиёмат:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ لَا أَقِيمُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ﴿١﴾ القيامة: ١

Худованд мегӯяд:

«Қасам ба рузи қиёмат» Сураи Қиёмат: 1

Кубанда (қориъа)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ الْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ القارعة: ١ - ٢

Худованд мефармояд:

«Кубанда, чи аст кубанда» Сураи Қориъа: 1-2

Рузи Ҳисоб:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا

نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾ ص: ٢٦

Худованд мегӯяд:

«Ҳароина он зотҳое, ки аз роҳи Худо боз мезананд, барои онҳо азоби сахт аст, барои он ки рузи ҳисобро фаромӯш кардаанд».

Рузи Қасос:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿۱۳﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ﴿۱۴﴾

﴿ الانفطار: ۱۳ - ۱۴ ﴾

Худованд мегӯяд:

«Ва ҳароина зишткорон дар дузах бошанд. Дохили он рузи қасос бидароянд» Сураи Инфитор: 14-15

Аттомма (ходисаи бузург)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَىٰ ﴿۳۴﴾ النازعات: ۳۴ ﴾

Худованд мегӯяд:

«Пас чун ҳаргоҳ, ки ҳодисаи бузург биёяд» Сураи Нозиот: 34

Алвоқиба:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿۱﴾ الواقعة: ۱ ﴾

Худованд мегӯяд:

“Ёд кун он гоҳ ки қиёмат мутаҳаққиқ шавад” Сураи Воқиа:1

Алҳокқа:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الْحَاقَّةُ ﴿۱﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿۲﴾ الحاقة: ۱ - ۲ ﴾

Худованд мегӯяд:

«Қиёмат (алҳаққаҳ) чи аст қиёмат». Сураи Ҳаққаҳ:1-2
Соҳха (овози саҳт)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿۳۳﴾ عبس: ۳۳ ﴾

Худованд мегӯяд:

«Пас ҳарвақто ки биёяд овози саҳт». Сураи Абаса:33

Ғошиях

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ﴿۱﴾ الغاشية: ۱ ﴾

Худованд мегӯяд:

«Оё туро Ҳодисаи қиёмат (гошиях) омад» Сураи Ғошиях:1

2- Имон ба рузи қиёмат чигуна бошад:

Имон ба рузи қиёмат муфассал бошад муҷмал.

Аммо имони муҷмал ин имонест, ки ту бояд имон биёри, ки ин чунин рӯзест, ки биёяд ва Худо дар он халқи аввалину охиринро ҷамъ кунад ва харякро мувофиқи амалаш ҷазо бидиҳад, ки фирқае дар Ҷаннат бошаду фирқае дар дӯзах.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ

مِيقَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ الواقعة: ٤٩ - ٥٠

Худованд мефармояд:

«Бигӯй ки ҳароина аввалину охирин ҳама ба вақти рузи маълум ва маҳдуд ҷамъ оварда шаванд». Сураи Вақиъа:49-50

Аммо, имони тафсили ин имонест, ки бояд ба тафсиле, ки баъд аз мавт мешавад ба он имон овари. Ва ин имон зери худ чунин корҳоро дарбар мегирад:

Якум: ФИТНАИ (ИМТИҲОНИ) ҚАБР

Имтиҳони қабр — ин суолест, ки баъд аз мурдани банда ўро дар қабраш аз парвардигораш, аз динаш, ва аз паёмбараш пурсида мешавад. Худованд он зотҳое, ки имон овардаанд дар ин саволу ҷавоб бо қавлу сухани устувор собитқадам мегардонад. Чихеле ки дар ҳадис омадаст, ки чун ўро пурсида шавад мегӯяд: *« Парвардигорам Аллоҳ ва динам Ислому ва паёмбарам Муҳаммад алайҳиссалом мебошанд».* *Муттафақун алайҳ.*

Пас бояд ба он чизе ки ҳадисҳои паёмбар дар бораи саволи ду ғаришта ва чигунагии ин савол омадааст, бояд имон овард ва ҳамчунин бояд ба ончизе, ки муъмин ва ба ончизе, ки мунофиқ ба савол ҷавоб медиҳанд, бояд имон ва бовари кард.

Дуввум: АЗОБИ ҚАБР ВА НЕЪМАТАШ

Бояд ба азоби қабр ва наъими он имон овард ва он чуқуриё аз чуқуриҳои оташ ё боғчае аз боғчаҳои Ҷаннат бошад. Қабр аввалин манзилаҳои охират буда, касе агар дар он начот ёфт, оянда барои ў осон гардад ва касе дар он агар начот наёфт оянда барояш аз он дида бадтар ва

сахтар гардад. Касе агар фавтид, қиёмати ӯ қоим ва барпой шудааст. Наим ё азоб дар гӯр бар руҳ ва ҷасад воқеъ гардад ва гоҳе ин ҳарду танҳо ба руҳ воқеъ гардад. Азоби гӯр мар золимонро буда, наими он мар муъминони росткорро бошад. Шахси мурда, дар ҳаёти барзахи (яъне ҳаёте, ки мобайни ин дунёву охират бошад) ё дар азоб бошад ё дар роҳат, хоҳ ӯ гуронида шуда бошад хоҳ не. Агарчанде ӯро сӯзонида бошанд ё ӯ фарқ шуда бошад ё ӯро даррандаву паррандаҳо хӯрда бошад ҳам, ӯро лобуддист, ки азоб ё роҳатро бичашад,

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ

السَّاعَةِ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ غافر: ٤٦

Худованд мефармояд:

«Оташ — ки бар он бомдодон ва шомгоҳон ҳозир карда мешаванд (яъне кофирон) ва рузи барпой шудани соат (яъне қиёмат) бигӯем, ки пайравони Фиръавро дохили сахтарин азоб кунед».

وقال ﷺ: "فلولا أن لا تدافنوا لدعوت الله أن يسمعكم من عذاب القبر." [رواه مسلم]

Паёмбар алайҳиссалом фармуданд:

«Агар шумоён мурдаҳоятонро гӯр намекардед ман Худоро дуо мекардам токи ба шумо азоби қабрро бишунавод». Имом Муслим ривоят кардаанд.

Саввум: ДАМИДАНИ СУР

Сурной ин шохест, ки Исрофил дар он бори аввал бидамад ва тамоми халқ бимиранд, магар касе, ки Худо ӯро нахоҳад, ки бимирад. Сипас бори дуввум дар он бидамад ва тамоми халок аз он замоне, ки Худо дар дунё халқро ба вучуд овардааст, то ба рӯзи қиёмат ҳама барои қиёмат Чамъ гарданд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٦٨﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نَفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٩﴾

الزمر: ٦٨

Худованд мегӯяд:

«Пас, чун дар сур дамида шавад ва касе, ки дар осмонҳову касе, ки дар замин аст, ҳама бимиранд магар касеро, ки Аллоҳ бихоҳад. Сипас бори дигар дар он дамида шавад ва ишон ногаҳон истода, менигаранд». Сураи Зумар:68

وقال ﷻ: "ثم ينفخ في الصور فلا يسمعه أحد إلا أصغى ليتها ورفع ليتها، ثم لا يبقى أحد إلا صعق، ثم ينزل الله مطراً كأنه الظلّ، فتنتب منه أجساد الناس، ثم ينفخ فيه أخرى فإذا هم قيام ينظرون." [رواه مسلم].

Паёмбар алайҳиссалом фармудаанд:

«Пас чун дар сур дамида шавад ва касе, ки ўро мешунавад камтар вақт гўш медиҳад ва камтар вақт худро мебардорад ва баъд аз он касе намонда ҳама бимиранд. Сипас Худованд боронеро меборонад, ки ҷасади мардум аз он бирӯяд. Ва бори дигар дар сур дамида шавад, мардум ҳама бархестаанд менигаранд». Муслим ривоят кардаанд.

Чаҳорум: ЗИНДА ГАРДОНИДАН

Ин рӯзест, ки Худованд он хангоме, ки дуввум бора дар сур дамида шавад, мурдаҳоро зинда кунад ва ҳама мардум пеши Худои бузург рост биистанд. Чун Худованд иҷозат диҳад то сур дамида шавад ва руҳҳо ба ҷасадҳо боз гардонида шавад. Ин хангом мардум ҳамаги по барҳнаву белибос ва хатна нокардаву бечиз аз қабрҳои худ бархезанд ва ба сӯи маҳшаргоҳ бишитобанд.

Истоданашон дар маҳшаргоҳ хеле тўл кашад ва офтоб ба сари онҳо хеле наздик шавад ва гармияш онҳоро зёда карда шавад. Аз саҳтии мавқиф ва гармии он, онҳоро арақ лаҷом занад. Бархеро арақ то соқи пояш ва дигареро то

зону ва бархеро то миёну дигареро то сина ва баъзеашонро то китф ва дигареро арақ бар даҳонаш лаҷом занад. Хамаи ин мардумро ба қадри аъмолашон бошад. Зинда гардонидан ҳаққасту рост буда, бар он шариату ҳиссу ақл далолат кардааст.

Далел аз шаръ:

Бисёре аз оятҳои китоби Худо ва далелҳои саҳеҳу сареҳ аз паёмбар бар исботи рузи растохез далолат кунанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ۗ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ

يَسِيرٌ ﴿٧﴾ التَّغَابِنُ: ٧

Худованд мефармояд:

«Бигӯ оре, ва қасам ба парвардигорам, ки барангехта шавед».

Ва боз мефармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۗ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُ ۗ وَعَدَّا عَلَيْْنَا إِنَّا كُنَّا

فَاعْلَمِينَ ﴿١٠٤﴾

الأنبياء: ١٠٤

«Чуноне, ки оғоз кардем аввали офариниширо, дигар бор низ биргардонем офариниширо». Сураи Анбиё:104

Қавли паёмбар аст, ки мефармоянд:

«Сипас дар сур дамида шавад ва касе гар ўро бишунавад камтаре ба он гўш диҳад ва пас худро камтар рост кунад ва баъд аз он касе намонда ҳама бимиранд. Сипас Худованд боронеро бифиристад, ки он мисли соя бошад ва ҷасади мардум аз он бирўяд ва пас бори дигар дар сур дамида шавад ва он гоҳ мардум ҳама бархезанд ва менигаранд». Муслим ривоят кардаанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۷۸﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ، قَالَ مَنْ يُحْيِي
الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿۷۸﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ

عَلِيمٌ ﴿۷۹﴾ يس: ۷۸ - ۷۹

Худованд мегӯяд:

«Гуфт (яъне кофир) ки кист ин устухонҳои куҳнаи пусидаро аз нав зинда гардонад? бигӯ (ий Муҳаммад), ки оне ки устухонро бори аввал пайдо кард ӯст, ки онро бори дигар зинда гардонад ва ӯ ба тамоми халқ доно бошад». Сураи Ёсин:78-79

Далел аз ҳисс:

Ҳаққо, ки Худованд барои бандаҳояш дар ин дунё зинда гардонидани мурдаҳоро нишон медиҳад. Дар сураи Бақара бар ин далел панҷ мисоле аст, ки он:

- 1- Қавми Мусо, ки Худованд онҳоро бимиронид ва аз нав зинда кард.
- 2- Мурдаи бани Исроил.
- 3- Қавме ки аз диёри худ аз мавт гурехтанд.
- 4- Оне, ки бар қишлоқе гузар кард.
- 5- Паррандаи ҳазрати Иброҳим.

Аммо далел аз ақл бошад: далел аз ду Ҷиҳат аст.

а) Ҳароина Худованд бавучудорандаи заминро осмонхост ва ончӣ, ки дар онхост. Бори аввал онҳоро халқ кард ва он зоте ки бори аввал онҳоро халқ карда аз иода кардани онҳо бори дигар очиз набошад.

б) Ҳароина замин мурда ва беҳосил мегардад ва Худованд бар он боронро нозил кунад ва сабза дар он сар занад. Он тавоно, ки замини мурдаро зинда гардонид қодир аст, ки мурдаҳоро низ зинда гардонад.

Панҷум: РАСТОХЕЗ ВА ҲИСОБУ ПОДОШ

Моён ба зинда гардонидани Ҷасадҳо ва саволу Ҷавоб ва барпой кардани адл ва ба подош додани аъмоли халоиқ имон мебиёрем.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ﴿٤٨﴾ الكهف:

٤٨

Худованд мефармояд:

«Ва зинда гардонем онҳоро ва аз онҳо касеро нагузорем» Сураи Каҳф:47

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۖ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَبُ وَأَكْنَبُ ۖ

﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْقٍ حِسَابِيَّةٍ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ الحاقة: ١٩ - ٢١

Худованд мефармояд:

«Пас касеро, ки китобаширо ба дасти рост дода мешавад мегӯяд, ки бихонед китобамро ва ман гумон надоштам, ки ман ҳисобу китобро рубурӯ мешавам. Пас ӯ дар зиндаги ва маишати арҷманд бошад». Сураи Ҳоққа:20-21

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ فَيَقُولُ يَلْبِئْسَ لِي لِمَ أُوتِيَ كِتَابِي ۖ

﴿٢٥﴾ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَّةٍ ﴿٢٦﴾ الحاقة: ٢٥ - ٢٦

Худованд мегӯяд:

«Ва аммо оне ки китобаширо аз дасти чапаш дода мешавад мегӯяд, ки кош маро китобам дода намешуд ва ман надонам ҳисобу китобам чи мешавад».

Сураи Ҳоққа: 25-26

Ҳашр — ин овардани мардум ва Чамъ кардани онҳо ба маҳшаргоҳ буда, фарқи он аз баъс (бархезонидан) ин аст, ки баъс ин баргардонидани арвоҳи мардум ба баданҳояшон буда, ҳашр бошад ин пеш-пеш кардани мардуми зиндакардашуда ба суи маҳшаргоҳ аст.

Ҳисобу подош:

Ин чунин мавқеест, ки Худованди ҳақ таъоло бандагони худро пеши худ биистонад, то онҳоро бо амалҳое, ки онҳо амал карданд ошно бисозад. Муъминони парҳезгорро ҳисобашон бо амалҳояшон бишавад, то ки миннати Худоро бар онҳо бидононад, ки гуноҳҳояшонро дар дунё

бипўшонид ва дар охират аз онҳо дар гузашт. Онҳоро мувофиқи амалҳояшон ҳашир карда шавад ва онҳоро фариштагон пешвоз гирифта, ба Ҷаннат хушхабар диҳанд. Онҳоро аз даҳшату ваҳми ин рӯзи саҳт емини диҳанд ва рӯйҳои онҳо сафед гардад ва онҳо рӯйкушоду хандидаву башоратдода бошанд. Аммо дурӯғгӯёну сарпечонро ба ҳар як чизи хурду калон ҳисоби саҳту дақиқ карда шавад. Рӯзи қиёмат аз рӯйҳояшон кашида шаванд ва ин барои хору залил кардани онҳо буда, подоши он амалҳое бошад, ки ба ҷо овардаанду дурӯғ гуфтаанд. Аввалин одамҳое, ки ҳисобу китоб карда мешаванд, уммати паёмбари мо мебошанд. Ҳамроҳии онҳо 70-ҳазор нафаранд, ки Ҷаннатро беҳисобу китоб дохил шаванд ва онҳоро озобе набошад, зеро, ки тавҳиди онҳо пурраву комил аст. Онҳо зотҳоеанд, ки паёмбар онҳоро дар ин сухани худ васф кардаанд.

قال النبي ﷺ: "لا يسترقون، ولا يكتون، ولا يتطيرون، وعلى ربهم يتوكلون".

«Онҳо талаби дам андохтан накунад ва бо оҳани гарм табобат накунад ва фолбини накарда ба парвардигорашон таваккал кунанд».

Аз ҷумлаи онҳо саҳобии ҷалил Уккоша ибни Муҳсин бошанд.

Аввалин чизе, ки аз ҳуқуқи Худованд бандаро пурсида мешавад, ин намоз аст ва аввалин чизе, ки байни мардум қазоват карда мешавад, ин хун аст.

Шашум: ҲАВЗ

Ба ҳавзи паёмбар алайҳиссалом имон меоварем.

Ин ҳавзест бузург ва макони об нӯшидани зебост. Оби худро ин ҳавз дар рӯзи арасот аз дарёи Кавсар бигирад ва аз он фақат муъминони уммати паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам об бинӯшанд.

Аз сифатҳои ин ҳавз ин аст, ки ӯ аз шир ҳам сафеду аз ях ҳам хунук ва аз асал ҳам ширин буда, аз мушк ҳам

хушбуйтар аст. Хеле васеъ буда, бару дарозиаш боҳам баробар аст. Аз ин кунҷ то кунҷи дигараш якмоҳа роҳ бошад. Ўро ду обрез бошад, ки аз Ҷаннат об мегирад (яъне бо ин обрез ба ҳавз об мерезад) ва қадаҳҳояш аз ситорагони осмон бисёр бошад ва касе агар аз он об нӯшид, ўро баъд аз он ҳеҷ ташнагие нарасад.

قال النبي ﷺ: "حوضي مسيرة شهر، ماءه أبيض من اللبن، وريحه أطيب من المسك، وكيزانه كنجوم السماء، من شرب منه فلا يظماً أبداً." [رواه البخاري].

Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам фармуданд:

«Ҳавзи манро якмоҳа роҳ аст. Обаш аз шир сафед ва буяш аз мушк хушбуйтар аст. Қадаҳҳояш монанди ситорагони осмонанд ва касе агар аз он бинӯшад, ҳеҷгоҳ ташна нагардад». Бухори ривоят кардаанд.

Ҳафтум: ШАФОЪАТ

Ҳангоме ки бар болои мардум дар маҳшаргоҳ бало саҳт мешавад ва дар он хеле зиёд меистанд, ҳама шитобон гарданд, то ки дар назди парвардигорашон шафоъат карда шуда, аз ин мавқиф ҳалоси ёбанд.

Пас паёмбарони баланд ҳиммат аз шафоат кардан узр гӯянд, ҳатто ки қор ба охирин паёмбарон, паёмбари мо Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи ва саллам омада бирасад. Он зоте, ки Худованд барояшон гуноҳҳои пешина ва ояндаро бахшида бошад, бар мақоме боло шаванд, ки он мақомро аввалину охарин барои он зот ситоиш кунанд. Он гоҳ манзилаи бузурги он зоти пок ва дараҷаи волеяшон дар он ошқор гардад. Зери Арш саҷда кунанд ва Худованд барояшон ситоишхоро илҳом кунанд, ки бо он илҳом Худоро ситоиш бикунанд. Сипас аз Худо изн мепурсанд ва ба он зот изн дода шаванд, ки ҳалоикро шафоъат бикун, то ки аз байни бандаҳои Худо он ғаму андуҳе, ки ба он тоқат надоранд, бартараф карда шаванд.

قال ﷺ: "إن الشمس تدنو يوم القيامة حتى يبلغ العرق نصف الأذن، فبينما هم كذلك، استغاثوا بآدم ثم بإبراهيم ثم بموسى ثم بعيسى ثم بمحمد ﷺ، فيشفع ليقضى بين الخلق،

فيمشي حتى يأخذ بحلقة الباب، فيومئذ يبعثه الله مقاماً محموداً يحمده أهل الجمع كلهم".
[رواه البخاري].

Паёмбар саллаллоху алайҳи ва саллам мегӯянд:
*«Ҳароина офтоб рӯзи қиёмат наздик шавад ва арақ то ба нисфи гӯш бирасад ва чун мардум бар ин ҳоланд аз Одам баъд аз Иброҳим, сипас аз Мусо ва баъд аз Исо ва ахиран аз Муҳаммад саллаллоху алайҳи васаллам наҷот талаб бикунанд. Сипас Муҳаммад саллаллоху алайҳи ва саллам шафоъат бикунанд, то ки байни халоиқ қазоват карда шавад. Он зот биравад, то ҳалқаи дарро бигиранд ва дар ҳамин рӯз Худо барояшон мақоми некӯро бифиристад, ки онро ҳамаги ситоиш бикунанд»*Бухори ривоят кардаанд.

Ин шафоъати бузургро Худованд танҳо барои пайғамбари мо хос кардааст. Ба ғайр аз шафоъати бузарг боз паёмбари моро дигар хели шафоъатҳо низ собит гаштааст, ки онҳо:

1- Шафоъати паёмбар барои аҳли Ҷаннат, ки барои ба Ҷаннат даромадан ба онҳо иҷозат дода шавад.

Далели ин қавл ҳадисест, ки паёмбар мефармоянд:

قوله ﷺ: "آتي باب الجنة يوم القيامة فاستفتح، فيقول الخازن من أنت؟ قال فأقول محمد، فيقول بك أمرت لا أفتح لأحد قبلك." [رواه مسلم].

«Рӯзи қиёмат бар дари Ҷаннат биёям ва талаби кушодани онро бикунам. Дарбони Ҷаннат гӯяд ту кисти? Гуфтанд: гӯям, ки Муҳаммад. Гӯяд: ман амр карда шудаам, ки фақат барои ту дарро кушоям ва пеш аз ту бар касе онро накушоям ». Муслим ривоят кардаанд

2- Шафоъати он зот барои он қавме, ки гуноҳу савобашон баробар аст. Паёмбар барои онҳо шафоъат кунанд, то ки дохили Ҷаннат гарданд. Ин намуди шафоъатро баъзе аз аҳли илм зикр карданд, вале дар ин боб ягон ҳадиси саҳеҳе на аз паёмбар ва на аз ғайрашон ворид нагаштааст.

3- Шафоъати паёмбар барои қавме, ки мустаҳиққи дӯзах гаштаанд ва онҳо дохили дӯзах нагарданд.

Далели ин намуди шафоъат умуми қавли паёмбар, ки мефармоянд

قوله ﷺ: "شفاعتي لأهل الكبائر من أمّتي." [رواه أبو داود].

«Шафоъати ман барои соҳибони гуноҳҳои кабираи умматам аст». Абудовуд ривоят кардаанд.

4- Шафоъати паёмбар барои боз ҳам боло бардоштани дараҷаи аҳли Ҷаннат. Далели ин намуди шафоъат сухани паёмбар, ки мефармоянд:

قوله ﷺ: "اللَّهُمَّ اغفر لأبي سلمة وأرفع درجته في المهديين." [رواه مسلم].

«Бор Худоё! Абусаламаро гуноҳояшро бубахш ва дар Ҷаннат дараҷаашро боло кун».

5- Шафоъати паёмбар барои ақвоме, ки ба Ҷаннат беҳисобу азоб дохил гарданд. Далели ин намуди шафоъат ҳадиси Уккоша ибни Муҳсин, ки дар он омадааст:

((اللَّهُمَّ اجعله منهم)) [متفق عليه] .

«Ҳафтад ҳазор нафаранд, ки ба Ҷаннат беҳисобу азоб дохил мешаванд. Сипас паёмбар Уккошаро дуо карданд ва гуфтанд: Парвардигоро! Уккошаро аз Ҷумлаи онон бигардон». Муттафақун алайҳ.

1- Шафоъати паёмбар барои онҳое, ки соҳибони гуноҳи кабираанду, дохили дўзах гаштаанд, ва бо шафоъати паёмбар аз дўзах бароянд. Далелаш сухани паёмбар аст ки мефармоянд:

قوله ﷺ: "شفاعتي لأهل الكبائر من أمّتي." [رواه أبو داود].

«Шафоъати ман барои аҳли кабираи умматам аст».

Ва боз мефармоянд:

وقوله ﷺ: "يخرج قوم من النار بشفاعة محمد ﷺ فيدخلون الجنة يسمون الجهنميّين." [رواه

البخاري].

«Аз дўзах қавме бо шафоъати Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва саллам берун оянд ва дохили Ҷаннат гарданд ва онҳоро дузахиён гўянд».

Бухори ривоят кардаанд.

2- Шафоъати паёмбар барои паст кардани азоби инсонҳое, ки онро мустаҳиқ гаштаанд, монанди

амакашон Абу Толиб. Далели ин намуди шафоъат
сухани паёмбар аст ки мефармоянд:

قوله ﷺ: "لعله تنفعه شفاعتي يوم القيامة فيجعل من النار يبلغ كعبيه

يغلي منه دماغه." [متفق عليه].

**«Шояд шафоъати ман барои ӯ рӯзи қиёмат нафъе
бирасонад ва ӯро дар болотарин дўзах ҷой дода шавад
ва то буҷулаки пояш дар оташ бигутад ва димогааш аз
гармии он оташ биҷушад». Муттафақун алайҳи.**

Шафоъат дар назди Худо бо ду шарт саҳеҳ гардад:

- а) Розигии Худо аз шафоъаткунанда ва шафоъат мешуда.
- б) Изни Худо барои шафоъаткунанда то ки шафоъат
кунад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ

إِلَّا لِمَنْ أَرْتَضَىٰ وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾ الأَنْبِيَاءُ: ٢٨

Худованд мефармояд:

**«Шафоъат намекунад касеро, ҷуз касеро, ки Худо аз ӯ
рози шавад». Сураи Анбиё:28**

Ва боз мефармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۗ ﴿٢٥٥﴾

البقرة: ٢٥٥

**«Кист оне, ки дар назди Худо шафоъат мекунад ҷуз ба
и ҷозати ӯ». Сураи Бақара :255**

Ҳаштум:ТАРОЗУ (МИЗОН)

Тарозу ҳаққ буда, бояд ба он имон овард. Тарозу чизест,
ки Худо онро рӯзи қиёмат гузорад, то дар он амалҳои
бандагонро баркашида шавад ва мувофиқи аъмолашон
подош дода шавад. Тарозу ин тарозуи ҳаққони буда, ӯро
ду паҳлӯ ё ду киффа ва забонае бошад. Аъмол ё саҳифаи
аъмол ё худи бандаро дар он бар кашида шавад. Ҳама дар

он бар кашида шуда, эътибор бар вазнини ё сабукии амаласт на бар зоти амалкунанда ё на бар саҳифа.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ
نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا
حَسْبِينَ ﴿٤٧﴾ الأنبياء: ٤٧

Худованд мегӯяд:

«Ва рӯзи қиёмат тарозуҳои адло гузорем ва ягон нафсро чизе ҳам зулм карда нашавад ва агар донаи хурде аз хардал бошад ҳам ўро биёрем (яъне барои ҳисобу китоб). Ва мо чун ҳисобкунанда, кифоя ҳастем» Сураи Анбиё:4

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ
بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ الأعراف: ٨ - ٩

Ва Худованд боз мефармояд:

«Ва тарозу дар ин рӯз ҳақ аст. Пас касеро, ки тарозуаш вазнин гашт онҳо аз ҷумлаи наҷотёфтагонанд ва касеро, ки тарозу сабук гашт онҳо аз ҷумлаеанд, ки нафсҳои худро аз барои онки оятҳои моро зулм кардаанд, бохтаанд». Сураи Аъроф:8-9

وقال ﷺ: "الطهور شرط الإيمان، والحمد لله تملأ الميزان." [رواه مسلم].

Паёмбар саллалоҳу алайҳи ва саллам фармудаанд:

«Покизаги нисфи имон аст ва алҳамду лиллоҳ мизонро пур кунад». Муслим ривоят кардаанд

وقال ﷺ: "يوضع الميزان يوم القيامة فلو وزن فيه السماوات والأرض لوسعت." [رواه الحاكم].

Ва боз фармудаанд:

«Рӯзи қиёмат тарозуро гузошта шавад ва агар дар он замину осмонҳоро низ баркашида шавад, онҳоро бигунҷонад» Ҳоким ривоят карданад.

Нухум: СИРОТ

Ба сирот имон биёварем ва он купрукест бар болои Чаҳаннам гузошта шуда, роҳгузари хеле хатарнок ва даҳшатнок аст. Мардумон ба воситаи он ба Ҷаннат гузаранд. Бархе аз мардум аз он ба як миҷча задан гузаранд ва низ касонеанд, ки монанди барқ, ва баъзеашон монанди бод ва дигаре монанди парранда ва баъзеашон монанди аспи даванд буда, охиринаи онҳо касест, ки кашола-кашола аз болои он гузарад. Ҳаркас мувофиқи амали худ аз он таҷовуз кунад, ҳатто касе, ки нури ӯ монанди ангушти пояш бошад низ аз он бигузарад ва аз мардум касонеанд, ки аз купрук гирифта шуда, ба оташ андохта шаванд ва касе, ки аз купрук гузашт дохили Ҷаннат гардад.

Аввалин касест, ки онро таҷовуз кунад паёмбари мо Муҳаммад саллоҳу алайҳи ва саллам буда, сипас умматашон бошад. Дар ин рӯз ба ҷуз паёмбарон касе ҳарф назанад. Дуои паёмбарон дар ин рӯз “Парвардигоро! солим ниғаҳ дор, солим ниғаҳ дор” бошад. Дӯзахро чанголҳое бошад, ки дар канораи пули сирот гузошта шуда, миқдори онро ба ҷуз Худо касе надонад. Касеро, ки Худо ӯро хоста бошад он чанголҳо ӯро бигиранд.

Аз сифатҳои пули сирот ин аст, ки ӯ аз шамшер тезу аз мӯй борик ва хеле лағжон бошад. Қадамҳо дар он пойдор набошад, илло оне ки Худо ӯро устувор кунад. Сиротро дар торики гузошта шавад ва амонат ва раҳмро дар он

бифиристанд, то биёянд дар канори пули сирот биистанд. Ин ҳарду биистанд, то гувоҳи диҳанд, ки кист ки онҳоро муроот карду кист, ки онҳоро зоеъ кард.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ﴿٧٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثَّتًا ﴿٧١﴾ ﴿ مریم: ٧١ - ٧٢

Худованд мефармояд:

«Касе аз шумо нест, ки аз он нагузарад ва ин ваъдаи лозим аст навардигоратро. Сипас онҳое, ки парҳезгоранд наҷот бидиҳем ва золимонро дар он гузорем то дар зону бияфтанд». Сураи Марям:71-72

وقال ﷺ: "ويضرب الصراط بين ظهрани جهنم فأكون أنا وأمتي أول من يجيزه." [رواه مسلم].

Паёмбар салаллоҳу алайҳи васаллам мефармоянд:

«Сиротро бар болои Ҷаҳаннам гузошта шавад. Ман ва умматам аввалин касонеанд, ки онро гузаранд».

Муслим ривоят кардаанд.

وقال ﷺ: "ويضرب جسر جهنم .. فأكون أول من يجيز، ودعاء الرسل يومئذ: اللهم سلم سلم." [متفق عليه].

Ва боз мефармоянд:

«Купруки Ҷаҳаннамро гузошта шавад. Пас ман аввалин касеам, ки онро гузарам ва дуои паёмбарон дар ин рӯз чунин бошад, ки гуянд: “Парвардигоро солим ниғаҳ дор, солим ниғаҳ дор».

قال أبو سعيد الخدري -ﷺ-: "بلغني أن الجسر أدق من الشعر وأحد من السيف." [رواه مسلم].

Абу Саиди Худри мегӯяд:

(Маро расидааст, ки пули сирот аз муй бориктару аз шамшер тезтар бошад).

وقال ﷺ: "وترسل الأمانة والرحم، فتقومان على جنبي الصراط يميناً وشمالاً، فيمر أولكم كالبرق... ثم كمرّ الريح، ثم كمرّ الطير وشدّ الرجال، تجري بهم أعمالهم، ونبيكم قائم على الصراط يقول: رب سلم سلم، حتى تعجز أعمال العباد، حتى يجيء الرجل فلا يستطيع السير إلا زحفاً. قال: وعلى حافتي الصراط كلاليب معلقة مأمورة بأخذ من أمرت به، فمخدوش ناچ، ومكدوس في النار." [رواه مسلم].

Паёмбар саллалоҳу алайҳи ва саллам мефармоянд:

«Амонат ва раҳмро фиристода шавад ва дар тарафи чапу рости сирот биистанд. Аввалини шумо аз он монанди барқ... сипас монанди бод, сипас монанди парранда ва монанди давидани мардон гузарад. Амалхояшро подош дода шавад ва паёмбаратон дар сирот қоим бошад ва гӯяд: парвардигоро ниғаҳ дор, ниғаҳ дор, ҳатто ки амалҳои бандаҳо оқиз шавад ва шахс бар сирот биёяд ва дар он роҳ гашта натавонад, магар бо шикам дар он бихазад. Дар канораҳои сирот чанголаҳо муаллақ буда, амр карда шудааст, ки касе, ки аз он гузарад ўро бигирад, пас касе бошад ,ки дохили Ҷаннат шавад, агар чанде дар ў кўтоҳи бошад ва аз онҳо касест, ки дар дўзах партофта шавад».

Даҳум: ҚАНТАРА:

Бар ин имон биёрем, ки муъминон ҳаргоҳ, ки аз сирот гузар кунанд дар қантара истод кунанд. Он ҷое бошад, ки байни Ҷаннату дўзах буда, дар он муъминоне биистанд, ки аз сирот гузаштаанду аз Дўзах наҷот ёфтаанд. Онҳо дар он биистанд ,то пеш аз дохил шудани Ҷаннат аз якдигар қасос бигиранд ва чун тоза шаванд барояшон изн дода шавад, ки ба Ҷаннат бидароянд,

قال ﷺ: "يخلص المؤمنون من النار، فيحسبون على قنطرة بين الجنة والنار، فيقتص لبعضهم من بعض مظالم كانت بينهم في الدنيا، حتى إذا هذبوا ونقوا أذن لهم في دخول الجنة، فوالذي نفس محمد بيده لأحدهم أهدى بمنزله في الجنة منه بمنزله كان في الدنيا." [رواه البخاري].

Паёмбар саллалоҳу алайҳаи ва саллам фармудаанд:

«Муъминон аз Дӯзах наҷот ёбанд ва дар қантара, ки дар мобайни Ҷаннату Дӯзах аст ҳабс карда шаванд. Барои баъзеашон аз баъзеашон, ки байнашон мазолим бошад қасос гирифта шавад ва чун тозаву покиза гаштанд, ба Ҷаннат изн дода шаванд. Қасам ба он зоте, ки нафси Муҳаммад дар дасти ӯст, якеашон манзили худро дар Ҷаннат хубтар аз манзили дунёгаш бишиносад» Бухори ривоят кардаанд.

Ёздаҳум: ҶАННАТУ ДҶУЗАХ

Имон бар ин биёварем, ки Ҷаннат ва Дӯзах ҳақ бошанд. Ҳарду мавҷуд буда, несту нобуд нагарданд, балки доим бимонанд. Неъматҳои аҳли Ҷаннат тамом ва зоил нагардад ва азобу шиканчаҳои дӯзахиёне, ки Худо онҳоро абади ба дӯзах ҳукм кардааст, тамом ва қатъ нагардад.

Аммо яккапарстоне, ки дар дӯзах дароянд, бо шафоъати шафоъатгарон ва раҳмати рабби оламиён аз он хориҷ шаванд.

Ҷаннат — ин ҷойгоҳи кароматест, ки Худованд онро рӯзи қиёмат барои парҳезгорон тайёр кардааст. Дар он дарёҳои ҷоришаванда ва хонаҳои баландпоя ва занҳои некӯе бошад. Дар он чизе, ки нафс иштиҳо кунад ва бо он чашмҳо лаззат бигирад, ки онро на чашмҳо дидаасту на гӯшҳо шунида, ва ҳатто ба дил наомадааст мавҷуд бошад.

Ҷаннат фано нагардад ва неъматҳои он тамом нашавад ва аҳлаш дар он то абад бе инкитоб дохил гарданд. Ҷои як

тозиёна (қамчин) дар Ҷаннат беҳтар аз дунё ва он чизе, ки дар дунёст. Бӯи Ҷаннатро аз чихилсола роҳ ёфта шавад. Бузургтарин неъмат Ҷаннат, ин бо чашмҳои худ парвардигорашонро дидани муъминон бошад.

Аммо кофирон бошанд, онҳо аз дидани парвардигорашон манъ карда шаванд. Касе, ки дидани муъминонро ба парвардигорашон инкор мекунад, бардурусти онҳоро дар ин ҳирмон ба кофирон баробар кардааст. Дар Ҷаннат сад дараҷа бошад, ки байни ҳар дараҷа ва дигараш чихеле, ки мобайни замину осмон бошад чунин фарқ аст. Баландтарин Ҷаннат Фирдавси аълост, ки бомаш Арши Худованд аст. Вайро ҳашт дар буда, мобайни тарафи ҳар дар, мисли Маккаву Ҳачар аст. Мардум ба он дар рузе биёянд, ки он аз издиҳом пур бошад. Пастарин аҳли Ҷаннат шахсест, ки Ҷаннаташ мисли даҳ барбари дунё бошад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ آل عمران: ١٣٣

Худованд дар бораи Ҷаннат мефармояд:

*«Ҷаннат барои парҳезгори тайёр карда шудааст»
Сураи Оли Имрон: 133*

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ جَزَاءُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾ البينة: ٨

Ва худованд дар бораи он ки аҳли Ҷаннат дар он ба абад дохил шаванд ва он фано нашавад мефармояд:

«Сазои ишон дар назди парвардигорашон Ҷаннатҳои ҳамеша боқие, ки аз зери он дарёҳо Ҷори шаванд ва онҳо то абад ба он дохил шаванд. Худо аз онҳо рози шаванд

ва онҳо низ рози шаванд. Он ҳама барои касе, ки аз парвардигораи тарсидааст». Сураи Баййинаҳ:8

Аммо Дўзах - ин ҷойгоҳи азобест, ки Худо онро барои кофирон ба нофармоён муҳайё кардааст. Дар он саҳтарин азоб ва хелҳои иқоб буда, дарбонҳои он фариштагони тунду саҳтгир бошанд. Кофирон дар он то абад ворид шаванд ва таомашон зардоби риму фасод бошад. Оташи дунё ҷузъе аз ҳафтад ҷузъи гармии Дўзах буда, 69-ҷузъи дигар бар Дўзах гузошта шуда, ки ҳаряке мисли гарми ва саҳтии оташи дунё бошад. Ин оташ ҳеҷгоҳ аз касе, ки бар он гузошта мешавад ё партофта мешавад, монда намешавад, балки мегуяд, ки оё боз зиёдие ҳаст?

Оташро ҳафт дар бошад, ки ҳар як дарро қавми муайяност, ки дар он дароянд

﴿ أَعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴾ [سورة آل عمران، الآية: ١٣١].

Худованд мефармояд:

«Оташ барои кофирон тайёр карда шудааст» Сураи Оли Имрон:131

Худованди муттаъол дар бораи ба оташ то абад ворид шудан ва фано нашудани онро зикр карда мегуяд:

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خَلِيدِينَ
فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾ الأحزاب: ٦٤ - ٦٥

«Ҳароина Аллоҳ таъоло кофиронро лаънат кард ва барояшон Дўзахро тайёр кард, ки дар он то абад ворид гарданд» Сураи Аҳзоб:64-65

1- Самараҳои имон ба рӯзи ҷазо:

Имон ба охиратро самараҳои бузургест, ки аз ҷумла:

- 1- Паёдо шудани хирс ва рағбат бар тоати Худо ва умеди савоб кардан.
- 2- Аз гуноҳ тарсида ба он (яъне тарс аз гуноҳ) рози шудан ва хавф аз иқобу азоби ин рӯз кардан.
- 3- Тасаллои муъмин бар он чизҳое, ки дар ин дунё аз дасти ӯ рафтааст ё ӯро нарасидааст ва ӯ аз неъматҳои охират ва савоби он орзу дорад.
- 4- Имон ба зинда шудан дар рӯзи охират, асли хушбахтии фард ва мучтамаъ аст. Зеро инсон чун имон овард, ки Аллоҳ таъоло халоиқро баъд аз мурадншон аз нав зинда гардонад ва онҳоро ҳисобу китоб карда, подоши аъмолашонро бидиҳад ва барои мазлум аз золим қасос бигирад ва ҳатто ки аз ҳайвонҳо низ қасос бигирад, дар роҳи Худо ва итояташ рост ва устувор биистад ва аз корҳои бад боз истаду некӯию хайротро ба мучтамаъ бикашад ва онҳо фазилати оромиву тинчи ҳамаҷойро фаро гирад.

РУКНИ ШАШУМ

ИМОН БА ҚАЗОВУ ҚАДАР

1- Таърифи қадар ва аҳмияти имон ба қадар.

Қадар — ин тақдири Аллоҳ таъоло коинотро, мувофиқи илми собиқаи ҳудаш ва ҳикмати бар он ҳукм шуда. Қадар дар қудрат ва бузургии Худо рӯчуъ кунад, ки албата ӯ таъоло бар ҳама чиз қодир буда, чизеро, ки хоҳад онро бикунад. Имон ба қадар ин имон ба парвардигории ӯ таъоло далолат карда, яке аз рукҳои шашгонаи имонест, ки имон бе он пурра нагрдад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ ﴾ القمر: ٤٩

Худованд мефармояд:

«Ҳароина мо тамоми чизро бо қадар (яъне миқдори муайян) халқ кардаем». Сураи Қамар:49

قال ﷺ: "كل شيء بقدر حتى العجز والكيس، أو الكيس والعجز." [رواه مسلم].

Паёмбар саллалоҳу алайҳи ва саллам фармудаанд:

«Ҳама чиз бо қазову қадар аст ҳатто нотаъониву зираки ё зиракиву нотаъони» Муслим ривоят кардаанд.

2- Мартабаҳои қадар.

Имон ба қадар бо таҳқиқи чаҳор чиз пурра гардад:

Аввалан: Имон ба илми азалии Худованди, ки ҳама чизро дарбар гиранда аст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ

ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ الحج: ٧٠

Худованд мефармояд:

«Оё надони, ки Аллоҳ таъоло ба таҳқиқ он чизе, ки дар осмону замин аст бидонад. Ҳароина ин дар китоб аст. Ҳароина ин ба Худованд осон аст». Сураи Хаҷ:70

Сониян: Имон ба навишта шудан дар лавҳул маҳфуз, ки дар он чизе, ки Худованд аз такдирҳо медонад навишта шудааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾
الأنعام: ٣٨

Худованд мефармояд:

«Мо чизеро дар китоб (яъне дар лавҳул маҳфуз) ноқис ва фаромуш накардаем». Сураи Анъом:38

وقال ﷺ: "كتب الله مقادير الخلائق قبل أن يخلق السموات والأرض بخمسين ألف سنة".
[رواه مسلم].

Паёмбар саллалоҳу алайҳи ва саллам фармудаанд:

*«Худованд тақдири халоиқро пеш аз он ки осмонҳову заминро биёфарад, панҷоҳ ҳазор сол пеш навиштааст»
Муслим ривоят кардаанд*

Саввумин: Имон ба хости Худо, ки он дар амал ҷори шавад ва ба қудраташ, ки ҳама чизро фаро гирад,

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾
التكوير: ٢٩

Худованд мефармояд:

«Ва чизеро шумо нахоҳед, магар чизе, ки Худо хоҳад».

قال ﷺ: "أجعلتني لله نداً ، بل ما شاء الله وحده." [رواه أحمد].

«Паёмбар ба касе, ки гуфт ки: чизеки Худо ва ту хоҳи? ба ӯ фармуданд: оё ту маро ба Худо баробар карди? балки бигӯй, ки чизе ки танҳо Худо хоҳад».
Аҳмад ривоят кардаанд.

Чахорум: Имон бар ин ки Худованд офарандаи ҳамаи чизҳост:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۶۲﴾ الزمر: ۶۲

Худованд мефармояд:

«Аллоҳ таъоло офарандаи ҳамаи чизҳост ва ӯ бар ҳама чиз Вакил аст». Сураи Зумар:62

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿۹۶﴾ الصافات: ۹۶

Ва боз мефармояд:

«Ва Аллоҳ таъоло шумоёнро ва ончизеро, ки амал мекунед, офаридааст». Сураи Соффот:96

وقال ﷺ: "إن الله يصنع كل صانع وصنعته." [رواه البخاري].

Паёмбари гироми мегӯянд:

«Ҳароина Аллоҳ таъоло созандаи ҳар созанда ва сохта шудаи ӯст». Бухори ривоят кардаанд.

3- Қисмҳои тақдир:

а)Тақдири ом, ки бар Ҷамиъи коинот буда, ин тақдир онест, ки пеш аз халқи осмонҳову замин дар Лавҳул Маҳфуз пеш аз панҷоҳ ҳазор сол навишта шудааст.

б) Такдири умри ва ин тақдирест, ки ончизе, ки бар болои сари ҳар банда ояд, аз дамидани руҳ то тамом шудани умри ӯ бошад.

в) Такдири солона ва ин тақдирест, ки он чизе, ки ҳар сол ба амал меояд ва ин тақдир ҳар сол дар шаби Лайтатул-қадр ба вуқӯъ мепайвандад.

﴿ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴾ ﴿٤﴾ الدخان: ٤

Худованд мегӯяд:

«Дар он шаби муборак ҳар кори ба ҳикмат файсала ва чудо карда мешавад». Сураи Духон:4

г) Такдири рӯзона ва ин тақдирест, ки ҳар рӯз аз назди Худо чи иззатманд гардонидан ё хору залил кардан, бахшидану боздоштан ва зинда гардонидану миронидан ва ғайраҳо бошад, тақдир карда мешавад.

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ ﴿٢٩﴾ يسْئَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾

﴿ الرحمن: ٢٩ ﴾

Худованд мефармояд:

«Суол мекунад аз Худо ҳар ки дар осмонҳову замин аст. Ҳар рузе Худо дар ҳар шабн аст». Сурраи Раҳмон:29

4-Ақида ва назардошти гузаштагонамон оид ба қадар.

Ҳароина Аллоҳ таъоло офарандаи ҳамаи чиз ва парвардигору подшоҳи он аст. Ҳаққо, ки пеш аз онки халоикро халқ кунад, тақдирашонро муайян кардааст. Ризқи ишон ва аҷалу амалашонро тақдир карда, хушбахт ё бадбахт шуданашонро навишта, ҳама чизро дар пешвои равшан (яъне Лавҳул Маҳфуз) ҳисобидааст. Чизеро, ки Худо хоҳад он бишавад ва чизеро, ки нахоҳад он нашавад. Чизе, ки буд ва мешавад бидонад ва чизе, ки намешавад ва

агар бишавад чихел бишавад низ бидонад. Худо ба ҳама чиз қодир буда, касеро, ки хоҳад ҳидоят ва касеро, ки хоҳад гумроҳ бикунад.

Ҳароина бандагонро низ хоҳишот ва тавоноги ҳаст, ки бо он кор ва амал мекунад, модоме, ки Худованд онҳоро ба он қудратманд кардааст ва бо вучуди ин Эътиқод доранд, ки бандагон чизеро нахоҳанд, магар ин ки хости Худо шавад.

Худованд мефармояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ

الْمُحْسِنِينَ ﴿ العنكبوت: ٦٩

«Он зотҳое, ки дар роҳи мо кӯшишу гайрат кардаанд, зудаст, ки мо онҳоро ба роҳамон ҳидоят ва раҳнамуд кунем». Сураи Анкабут:69

Ҳароина Аллоҳ таъоло офарандаи бандагон ва феъли ишон буда, онон ҳақиқатан кунандаи он феъл ҳастанд. Касеро ҳуҷчат бар тарки воҷиб ё феъли муҳаррам набошад, балки Худорост ҳуҷчати расову пурра бар болои бандагонаш. Ҷоиз аст, ки инсон дар масоиб бо қадар ҳуҷчат занад на дар гуноҳу айбҳое, ки мекунад (яъне кори гуноҳеро мекунад ва баъд аз он мегӯяд, ки хости Худо ин будааст ва аз барои ҳамин ман ин гуноҳро кардам).

قال ﷺ: "تحتاج آدم وموسى، فقال موسى: أنت آدم الذي أخرجتك خطيئتك من الجنة؟ فقال له آدم: أنت موسى الذي اصطفاك الله برسالاته وبكلامه، ثم تلومني على أمر قد قُدر عليّ قبل أن أخلق، فحج آدم موسى." [رواه مسلم].

Чихеле, ки паёмбар дар ҳуҷчат задани Мусо ба Одам гуфтанд:

«Одам ва Мусо якдигарро бо ҳуҷчат рад карданд ва Мусо гуфт: ту Одам ҳамоне, ки гуноҳонат туро аз

Ҷаннат баровард. Одам барои у гуфт: Ту Мусо ҳамоне, ки Худо туро барои пайгамбарииш ва суханаиш баргузид ва ту маро бар амре, ки бар сари ман пеш аз он ки халқ карда шавам тақдир карда шудааст, маломат мекуни! Ва бо ин сухан Одам Мусоро ҳуҷҷат кард».

Муслим ривоят кардаанд.

5-Феъли бандагон. Он феълҳое, ки Худованд дар коинот ба вучуд меоварад бар ду қисм аст:

- 1- Он феълҳоест, ки Худованди таборак ва таъоло дар махлуқоташ онро Ҷори кунад ва касеро дар он хохишу ихтиёре набошад, балки хохиши Худо бошад, мисли миронидан ва зинда гардонидан, бемор кунонидану шифо додан.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ الصافات: ٩٦

Худованд мефармояд:

«Худованд шумоёнро ва он кореро, ки низ мекунад халқ кардааст». Сураи Соффот:96

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ ﴿٢﴾ الملِك: ٢

Ва боз мефармояд:

«Худованди пок он зотест, ки мавту ҳаётро халқ кард, то имтиҳон кунад шумоёнро, ки кадоме аз шумо некукортаред». Сураи Мулк:2

- 2- Он феълҳое, ки халоиқ онро бо иродаи худ ба онҷом бирасонанд. Ин намуди феъл бо ихтиёри кунанда ва хохиши ӯ ба вучуд ояд, зеро, ки Худованд ин намуди феълро барои онҳо додааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٨﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ التَّكْوِيرِ: ٢٨

Худованд мефармояд:

«Барои касе, ки аз шумоён мехоҳад, ки пойдору мустақим бошад». Сураи Таквир:28

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٩﴾ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ﴿٢٩﴾ الْكَهْفِ: ٢٩

Ва боз мегӯяд:

«Пас касе, ки хоҳад имон биёрад ва касе, ки хоҳад куфр варзад».

Пас бандагон ба он корхое, ки некӯву хуб аст сутуда шаванд ва бар феъли бад мазаммат карда шаванд. Худованд фақат ба ҳамон кор иқоб ва азоб кунад, ки дар он барои банда ихтиёр бошад. Чихеле, ки мефарамояд:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٩﴾ مَا يَبْدُلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾ ق: ٢٩

«Ва ман бар бандагон ҳеҷгоҳ зулмкунанда нестам». Сураи Қоф:29

Инсон худ фарқ байни ихтиёру маҷбуриро бидонад. Мисолаш инаст, ки ў аз бом бо нордбон фарояд ин аст ихтиёр ва чун касе ўро аз бом бияфтонад, ин аст иҷбор.

6-Ҷамъ байни офариниши Худо ва феъли банда:

Худованд бандаро халқ карда, феъли ўро низ халқ кардааст. Ҷамчунин ба ў ирода ва тавоноии додааст ва банда шахсест, ки кори худро ҳаққони ба Ҷой меорад ва ба он пайвастаги дорад, зеро, ки ўро қудрату тавоноии будааст. Ў чун имон овард ин ба хоҳишу дархости ў шуда, ва чун куфр варзад инҳам ба хоҳишу дархости пурраи ў шудааст. Чихеле, ки мегӯем: ин мева аз ин дарахт аст, ва

ин зироат аз ин замин аст ва маънояш ин аст, ки ин мева ё ин зироат дар он пайдо шудааст. Ва чун бигӯем, ки ин мева ва ё ин зироат аз Худо аст маънояш ин аст, ки ӯ таъоло он ҳардуро халқ кардааст. Ва байни ин ду сухан ҳеҷ зиддияте набуда, шариат ва қадари Худо ба он муттафиқ аст.

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ ﴿ ٩٦ ﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿ الصافات: ٩٦ ﴾

Худованд мефармояд:

«Худованд шумоёнро ва он кореро, ки низ мекунад, халқ кардааст». Сураи Соффот:96

﴿ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ ﴿ ٥ ﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ﴿ ٥ ﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿ ٦ ﴾ فَسَنِيَرُهُ ﴿ ٦ ﴾

﴿ ٧ ﴾ وَأَمَّا مَنْ يُخَلِّ وَأَسْتَعْفَى ﴿ ٨ ﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ﴿ ٩ ﴾ فَسَنِيَرُهُ ﴿ ٩ ﴾ لِلْعُسْرَى ﴿ ١٠ ﴾ ﴿ ١٠ ﴾

الليل: ٥ - ١٠

Ва боз мефармояд:

«Пас, аммо касе, ки ато ва парҳезгори кард ва дар некӯи (яъне дар ислом) росткори кард, мо зудаст, ки ӯро ба кори осон, осони кунонем ва аммо касе, ки бахили кард ва аз Худо беҳоҷати кард ва дар некӯи дуруггӯи кард, пас зудаст, ки мо ӯро ба кори душвор мутаваҷҷиҳ кунем». Сураи Лайл:-5-10

7-Оне ки бандаро дар қадар воҷиб бошад:

Бар банда дар қадар ду кор воҷиб аст:

Аввалан: Бояд дар он коре, ки ҷоиз аст аз Худо ёрдам бипурсад ва аз кори манъ карда шуда дури бичӯяд. Худоро дуо кунад то ӯро ба корҳои осону нек осони ва аз корҳои душвор ва бад дури фармояд. Дар ҳар қораш ба Худо тавакқал карда, аз ӯ паноҳ талабад. Дар кашидани неки ба сӯи худ ва тарки бади ба Худованд муҳтоҷи намояд.

Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам фармуданд:

قال ﷺ: "أحرص على ما ينفعك، واستعن بالله ولا تعجز، وإن أصابك شيء فلا تقل: لو أني فعلت كذا لكان كذا، ولكن قل: قدر الله وما شاء فعل، فإن لو تفتح عمل الشيطان."

«Оне ки туро нафъ диҳад дар он кӯшиш бинмо ва аз Аллоҳ ёри талаб намо ва сустиву кутоҳи нанмо. Агар чизе туро дар расад (аз чизҳои бад ё нохуш) боз нагӯй, ки агар чунин мекардам чунин мешуд, локин бигӯ, ки қадари Худо ин будааст, ва ӯ чизе ки хоҳад кунад ва ҳароина калимаи (агар) кори шайтонро боз кунад».

Дуввум- ин ки ба кори тақдиршуда сабр кунад ва безобита нашавад. Ба яқин донад, ки ин аз назди Худо аст ва онгоҳ рози шавад ва таслим гардад. Ҳамчунин бояд бидонад, ки оне, ки ӯро аз назди Худо бирасад, ӯро хато накунад ва оне, ки ӯро хато кунад ба ӯ нарасад.

قال ﷺ: "وأعلم أن ما أصابك لم يكن ليخطئك، وأن ما أخطأك لم يكن ليصيبك."

Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам гӯянд:

«Бидон, оне ки туро мерасад туро хато нахоҳад кард ва оне ки туро хато мекунад (яъне дар тақдират нест) туро нахоҳад расид».

8-Ба қазову қадар рози шудан.

Бояд, ки ба қазову қадар рози шуд, зеро, ки он аз пуррагии розиги ба парвардигории Худованд аст. Барои ҳар муъмин лозим аст, ки ба қазои Худованди рози шавад. Ҳақо ки кори Худо ва қазову қадараш ҳамаги неку адлу бо ҳикмат аст. Шахсе, ки ба он чизе ки ба ӯро мерасад ва хато намекунад ва ба он чизе ки хато мекунад ва ӯро намерасад рози мешавад, нафсаш мутмаин ва орому осуда шуда, аз ҳайрони ва аз парешони Эмин гардад ва аз ҳаёти ӯ нооромию ҳайрат дур гардад. Чизе ки гузашт ба он ғам нахурад ва аз он чизе ки меояд натарсад. Чун ин корро ки кард, ӯ хушбахтарин инсон дар зиндагиаш ва дар нафс

некўтарин ва дар хотир оромтарин гардад. Пас касе ки бидонист ки ачали у махдуд ва ризқаш муайян аст ва ўро на тарс умрашро зиёд кунаду на бахили ризқашро васеъ гардонад. Ҳама чиз навишта шуда ва бар он чизе ки ўро аз масоиб бирасад, сабр кунад ва бар он чизе ки аз корҳои гуноху айб кардааст, истиғфор гўяд ва ба он чизе ки Худо бар ӯ тақдир кардааст, рози гардад. Пас бо ин кор ӯ байни итоат байни авомири Худо ва сабр дар масоибро чамъ кардааст.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ
 بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۱۱﴾ التغابن: ۱۱

Худованд мефармояд:

«Он чизе ки аз мусибат расидааст, танҳо ба изни Худо расидааст. Ва касе ки ба Худо имон биёрад, дили ўро ҳидоят кунад ва Аллоҳ таъоло ба ҳар чиз доно аст». Сураи Тағобун:11

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ
 وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَرِ ﴿۵۵﴾ غافر: ۵۵

Ва боз мефармояд:

«Пас сабр кун, ҳароина ваъдаи Худо ҳақ аст ва барои гуноҳхоят истиғфор биҷўй». Сураи Фофир:55

9-Ҳидоят ду навъ мешавад:

1- Ҳидояти роҳнамои бар ҳақ ва иршоду дастур.

Ин навъи ҳидоят насиби тамоми халқ буда, он ҳидоятест, ки аз ўҳдаи он паёмбарон ва пайравонашон бароянд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا
 الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدَى
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ الشورى: ٥٢

Худованди бузург мефармояд:

«Ҳароина ту ба роҳи рост Ҳидоят фармои». Сураи Шуро:52

Ҳидояти тавфиқ ва собитқадами аз назди Худо, ки ба бандаҳои парҳезгораш миннат ва тӯҳфа аст аст.

Ин ҳидоятест, ки ба ғайр аз Худованд касе аз ӯҳдаи он набарояд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن
 يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ القصص: ٥٦

Худованд мефармояд:

«Ҳароина ту касеро ки хоҳи Ҳидоят карда натавони ва локин Худованд касеро ки хоҳад Ҳидоят кунад». Сураи Қасас:56

10-Ирода дар китоби Худо бар ду навъ аст:

1- Иродаи кавни қадари.

Ин навъи ирода ва хоҳиш шомил бар тамоми мавҷудот аст. Чизе ки Худо хоҳад бошад ва чизе ки нахоҳад нашавад. Ин ирода ба вуҷуд омадани муроду мақсадро талаб мекунад ва муҳаббат ва розиги дар он шарт нест, илло он хангом, ки ба ин ирода иродаи шаръи мутаалиқ шавад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱۲۵﴾ فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
 وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ
 كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۲۵﴾ الأنعام: ۱۲۵

Худованд мегӯяд:

«Пас касеро ки Худованд хоҳад, ки ҳидояташ кунад, дилаширо барои Ислому воз кунад». Сураи Анъом:125

2- Ироди диниву шаръи:

Ин иродаест иродаи муҳаббати мурод ва аҳли он ва розиги аз Эшон аст.

Дар ин навъи ирода воқеъ шудани мурод лозим нашавад, магар он ҳангом, ки ба ин ирода иродаи кавни мутаалик шавад.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۱۸۵﴾ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
 البقرة: ۱۸۵ ﴿۱۸۵﴾

Худованд мегӯяд:

«Аллоҳ таъоло бар шумо осониро бихоҳад ва бар шумо душвориро нахоҳад». Сураи Бақара:185

Иродаи кавни аз иродаи шаръи омтар аст, зеро ки муроди шаръие ки воқеъ шудааст он муроди кавни аст ва на ҳар муроде ки аз тарафи кавни воқеъ шадааст он иродаи шаръи бошад. Масалан дар имон овардани Абу Бакр разияллоху анху ҳарду ирода ба амал омадааст. Аммо мисоли ин ки фақат иродаи кавни ба вуқӯъ омадааст, куфри Абуҷаҳл аст. Ва он чизе ки дар ӯ иродаи кавни ба вуҷуд наомдааст агарчанде ки он аз руи шаръ матлуб ва дархоста шуда бошад, имони Абуҷаҳл аст. Аллоҳ таъоло агарчанде ки дар тақдир хоҳони гуноҳҳо аст ва ӯро

меҳоҳад ки дар кавн пайдо шавад, ва лекин ў он гуноҳхоро рози набошад ва дўст надорад ва ба он амр накунад, балки онро бад ва кареҳ шуморад ва аз он наҳй карда, кунандаи онро ваъид ва азоб кунад. Ҳамаи оне ки зикр кардем аз назари Худованди бошад.

Аммо тоату имонро ў таъоло дуст дорад ва ба он амр кунад ва касе ки онро кунад ба ў савобу ҷазои некӯро ваъда диҳад. Пас бе иродаи ў таъоло нофармони нашавад ва он чизе ки ў хоҳад он ба вуҷуд ояд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۗ ﴾ الزمر: ٧

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ۗ ﴾ البقرة: ٢٠٥

Худованд мегӯяд:

«Ва барои бандаҳои худаш куфрро рози нашавад».
Сураи Зумар:7

Ва боз мефармояд:

«Ва Аллоҳ таъоло фасодро дуст намедорад».Сураи
Бақара:205

11-Сабабҳои ки қадарро дафъ кунад:

Худованд барои ин тақдирҳо сабабҳои гардонидааст, ки онро дафъ карда, онро бартараф кунад, монанди дуо, садақа, дору, Эҳтиёт, Чиддият. Ва ҳамаи ин аз қазову қадари Худо будааст, ҳатто нотавонию доноги.

1- Масъалаи ин ки қадар ин сиррест дар халқи Худо .

Сухан дар бораи ин ки қадар сирри Худо аст дар халқи Худо дар ҷониби махфии қадар махсус ва махдуд аст. Ҳақиқати чизхоро ба ҷуз Худо касе надонад ва аз он ҳеч башаре огоҳ нашавад. Монанди ин ки Худо касеро гумроҳ

ва касеро ҳидоят ё каси дигарро бимиронаду дигареро зинда кунонад ва касеро манъ кунад ва дигареро бидиҳад.

قال ﷺ: "إذا ذكر القدر فأمسكوا." [رواه مسلم].

Чихеле ки паёмбар саллалоҳу алайҳи ва саллам фармудаанд:

«Чун қадар зикр карда шавад аз он худдори кунед». Муслим ривоят кардаанд.

Аммо Чонибҳои дигари қадар ва ҳикматҳои он ва мартабаву дараҷа ва асарҳояшро бар мардум баён кардан Ҷоиз аст, зеро қадар яке аз рукҳои имон аст ки таълим ва маърифати он зарури аст. Чихеле ки паёмбар ҳангоме ки аркони имонро ба Ҷибрил зикр карданд фармуданд:

قال ﷺ: "هذا جبريل أتاكم يعلمكم دينكم" [رواه مسلم]

«Ин Ҷибрил аст ки омад то шуморо динатонро таълим диҳад». Муслим ривоят кардаанд.

13- Бо қадар далел кардан.

Илми собиқи Худованди ба ончи ки мешавад ин ғайбе аст ки ба Ҷуз Аллоҳ таъоло касе онро надонад. Ин илм барои мукаллафин номаълум буда, касе бо он барои кори худ далел карда натавонад. Касеро набояд ки бар он қазое ки гузаштааст таъя карда, амалро тарк кунад. Қадар бар касе ҳамчун далел кардан бар Худо ё бар халқи Худо Ҷоиз набошад. Агар бо қадар далел кардан бар касе ки корҳои гуноҳро мекунад Ҷоиз мешуд, золиро иқоб карда намешуд, мушрикро кушта намешуд, касеро ҳад зада намешуд ва касе аз зулм боз намеистод ва ин кор ба фасоди дину дунё бурда мерасонад, ки бар ҳама кас маълум бошад.

Касе ки бо қадар хуччат мекунад ба ӯ мегӯем, ки дар назди ту илми яқин нест, ки ту аз Ҷаннатиён ҳасти ё аз дӯзахииён, агар чи туро илми ончизе ки амр кардаем ё

наҳй кардаем будааст. Локин ту амал кун шояд, ки Худо ба ту тавфиқ диҳад ва ту аз Ҷаннатӣён гарди. Баъзе аз саҳобагон баъд аз он ки ҳадисҳое, ки оид ба қозову қадар аст шуниданд, гуфтанд, ки ман пеш аз он ки ин ҳадисҳоро шунидам дар чунин кӯшишу ғайрат набудам. Чун паёмбарро аз Эҳтиҷоҷ бо қадар пурсон кардан гуфтанд:

وقال ﷺ لما سئل عن الاحتجاج بالقدر: "اعملوا فكل ميسر لما خلق له، فمن كان من أهل السعادة فسييسر لعمل أهل السعادة، ومن كان من أهل الشقاوة فسييسر لعمل أهل الشقاوة." ثم قرأ هذه الآية :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٥﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَانْتَقَى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿٦﴾ فَسَنِيَرُهُ
لِلْيَسْرَى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ﴿٩﴾ فَسَنِيَرُهُ لِلْعُسْرَى ﴿١٠﴾ ﴿١٠﴾

الليل: ٥ - ١٠

«Амал кунед ва ҳар як шахс бар он чизе ки халқ карда шудааст муяссар карда шудааст».

Касе ки аз аҳли саодат аст ўро ба амали аҳли саодат осони дода шавад ва касе ки аз аҳли шақоват аст, ўро ба амали аҳли шақоват осони дода шавад. Баъд ин оятҳоро хонданд:

«Пас, аммо касе, ки ато ва парҳезгори кард ва дар некӯи (яъне дар ислом) росткори кард, мо зудаст, ки ўро ба кори осон, осони кунонем ва аммо касе, ки бахили кард ва аз Худо беҳоҷати кард ва дар некӯи дуруггӯи кард пас зудаст, ки мо ўро ба кори душвор мутаваҷҷиҳ кунем». Сураи Лайл:-5-10

14- сабабро гирифтанд.

Он чизе ки бар банда мерасад ду чиз аст:

Амре ки варо ҳал бошад ва банда аз уҳдаи он очиз набошад ва амри дигар онро ҳилаю ҳалле набошад ва банда дар он ночор бошад. Аллоҳ таъоло мусибатҳоро

пеш аз онки ба вучуд ояд бидонад ва донистани ӯ таъоло маънои онро надорад, ки ӯ мусибатзадари ба ин мусибат гирифтдор кардааст, балки мусибат бо баъзеи сабабҳо ба вучуд омадааст. Агар ин мусибат бо сабабаи кутоҳи аз тарафи худӣ шахс ва аз бепарвоги ба баъзе сабабҳо ва василаҳои ки инсонро аз мусибат нигоҳ медораду он василаҳоро дин амр кардааст, ки онро истиъмол бикунад, шуда бошад, пас дар ин ҳол ӯро бар ин кӯтоҳиаш ва сабабҳою василаҳои табииро истиъмол накарданиш маломат карда шавад. Ва агар ӯро дар дафъу бардоштани ин мусибат тоқату қудрате набошад, ӯ дар ин ҳолат маъзур аст. Гирифтани асбоб қадар ва таваккалро инкор кардан набошад, балки он ҷузъест аз қадар. Локин чун қадар воқеъ шуд воқиб аст ки бар он ризо шуда, таслим шуд ва бояд гуфт, ки “Худо ҳаминро тақдир кард ва чизеро ки хост кард”. Аммо пеш аз он ки қадар воқеъ шавад кори банди ин гирифтани сабабҳои машрӯъшуда ва қадарро бо қадар дафъ кардан аст. Анбиё низ сабабҳою василаҳои ки онҳоро аз душманонашон ҳифз мекунад, истифода кардаанд, агарчанде ки онҳо бо ваҳй ва ҳифзи Худо муайяд ва ёрдам дода шудаанд. Ҳатто паёмбари мо ки саййиди мутаваккилин ҳастанд, бо вучуди тавккулашон ба парвардигорашон асбобро мегирифтанд.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٦﴾ وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ
تَخَافُونَ أَنْ يَخَطَفَكُمْ الْإِنْسُ فَعَاوَنَكُمْ وَأَيْدِيكُمْ بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾ الأنفال: ٢٦

Худованд мефармояд:

«Он чизе ки аз қуввату қудрат ва риботи асбоб метавонед бар зидди онҳо (яъне душманон) тайёр кунед. Бо ин кор душмани Худои таъоло ва душманатонро метарсонед». Сураи Анфол:160

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾ الملك: ١٥

Ва боз мефармояд:

«Аллоҳ таъоло оне аст ки заминро барои шумоён хор ва залил гардонид, пас дар рӯи он бигардед ва аз ризқаш бихӯред ва ба сӯи Худои зиндашудан».

Сураи Мулк:15

قال ﷺ: "المؤمن القوي خير وأحب إلى الله من المؤمن الضعيف، وفي كل خير، احرص على ما ينفعك، واستعن بالله ولا تعجز، وإن أصابك شيء فلا تقل: لو أني فعلت كذا لكان كذا وكذا، ولكن قل: قدر الله ما شاء فعل، فإن لو تفتح عمل الشيطان." [رواه مسلم].

Паёмбар саллалоҳу алайҳи ва саллам фармудаанд:

«Муъмини бо қувват беҳтар ва маҳбубтар аст дар назди Худо аз муъмини нотавон ва дар ҳарду некӯи ҳаст. Он чизе ки туро фоида диҳад ба он ҳарис бош ва аз Худо ёрдам бипурс ва оқизу нотавон нашав. Чун туро ягон чизе расад нагӯй ки агар чунин мекардам чунин мешуд ва лекин гӯй ки тақдир кард Худованд ва он чизеро ки хост кард, зеро калимаи агар дари шайтонро боз кунад». Муслим ривоят кардаанд

15- Ҳукми касе ки қадарро инкор мекунад.

Касе ки қадарро инкор мекунад, ба дурусти яке аз аслҳои бузурги Исломо инкор карда, бо ин кор кофир шудааст. Баъзе аз гузаштагон мегӯянд:

Қадарияро бо илм мунозара кунед, агар қадарро инкор карданд кофир гаштанд ва агар ба он иқро шуданд мағлуб шаванд.

16- Самарҳои имон ба қадар.

Самараҳои имон ба қадарро самараҳои некӯ ва хуб буда, барои уммат ва ҳар як фарди он ғоидаҳои зиёде дорад ки аз ҷумлаи он:

а) Ў навҳои гуногуни ибодатҳои солеҳа ва сифатҳои ҳамидаро самара диҳад. Монанди ихлос, тавакқал ба Худо, тарс аз ӯ ва умеду гумони нек ба Худо, сабру тоқат ва

кувват, ноумедиرو шикастан, ба Худо рози шудан, Худоро дар шукру хурсандиву фазлу раҳмат танҳо донистан, ба ӯ хоксори ва тавозӯъ кардан, тарки кибриёю худбини. Ҳамчунин дар роҳи Худо садақа додан, шуҷоатмандиву пешқадами, қаноат ва иззати нафс, ҳиммати баланд, Чиддият дар корҳо, дар саҳтиву роҳат мӯътадил будан, аз ҳасаду Эътироз дур будан, ақро аз хурофоту ботилҳо озод кардан ва дар нафс роҳату ороми омадан.

б) Оне ки ба қадар имон меоварад дар ҳаёташ рост роҳ гашта, нозу неъматҳо ӯро аз роҳ назанад ва бо омадани мусибат ноумед нашавад ва яқин донад, ки он чизе ки аз балоҳо ба ӯ расидааст, ҳама ба тақдири Худо аст ва ӯ дар навбати худ ҳеҷ парешон ҳам нагардад, балки сабр карда, савобро аз Худо мунтазир шавад.

в) Имон ба қадар муъминро аз сабабҳои гумроҳи ва оқибати бад нигоҳ дошта, ба ӯ дар роҳи рост кӯшишу ғайрати доимро ва ва бисёр кардани корҳои некӯиро ва аз гуноҳҳо дур буданро самара диҳад. Имон ба қадар барои муъмин дар балою мусибат бо дили устувор истодан ва гирифтани сабабҳоро самара диҳад.

قال ﷺ: "عجباً لأمر المؤمن إن أمره كله له خير، وليس ذلك إلا للمؤمن، إن أصابته سراء شكر فكان خيراً له، وإن أصابته ضراء صبر فكان خيراً له." [رواه مسلم].

Паёмбар саллоҳу алайҳи ва саллам фармуданд:

(Аҷабаст кори муъмин, ки ҳама кораш барои ӯ нек аст ва ин танҳо барои муъмин аст чун ӯро хурсандие бирасад шукр гузорад ва ӯро нек бошад ва чун ӯро бади ва зараре бирасад сабр кунад ва ӯро нек бошад) Муслим ривоят кардаанд.

Аркони Имон

Рукни аввал: Имон ба Аллоҳ азза ва Ҷалла:

- 1-Аҳамияти тавҳид:
- 2-Таърифи ибодат:
- 3-Далелу Хуҷҷатҳои тавҳиди Худо.

Рукни дуввум: Имон ба фариштагон:

- 1-Манзилаи имони ба фариштагон дар дин ва ҳукми он:
- 2-Имон ба фариштагон чигуна аст:

Рукни саввум: Имон ба китобҳо:

- 1-Ҳақиқати имон бар китобҳо:
- 2-Ҳукми имон бар китобҳо:
- 3-Ихтиёҷи мардум ба китобҳо ва ҳикмати фиристода шудани китобҳо:
- 4-Чигунагии имон бар китобҳо:
- 5-Қабул кардани хабарҳои китобҳои гузашта:
Китобҳои осмоние, ки зикрашон дар Қуръон ва ҳадисҳо омадааст:

Рукни чаҳорум: Имон ба пайғамбарон:

- 1-Имон ба пайғамбарон:
- 2-Ҳақиқати паёмбари:
- 3-Ҳикмат аз фиристодашудани паёмбарон чи бошад:
- 4-Вазифаҳои паёмбарон:
- 5-Ислом дини тамоми паёмбарон бошад:
- 6-Паёмбарон башар буда ғайбро надонанд:
- 7-Беғуноҳ будани паёмбарон:
- 8-Оятҳо ва нишонаҳои паёмбарон яъне мӯъҷизаҳо):

Рукни панҷум: Имон ба рузи ҷазо:

- 1-Имон ба рузи ҷазо:
- 2-Чигунагии имон ба рузи қиёмат:
- 3-Самараи имон ба рӯзи ҷазо:

Рукни шашум: Имон ба қазову қадар:

- 1-Таърифи қадар ва аҳмияти имон ба қадар:
- 2-Мартабаҳои қадар:
- 3-Қисмҳои тақдир:
- 4-Ақида ва назардошти гузаштагонанон оид ба қадар:
- 5-Чамъ байни офариниши Худо ва феъли банд:
- 6-Оне ки бандаро дар қадар воҷиб бошад:
- 7-Ба қазову қадар рози шудан:
- 8-Ҳидоят ду навъ мешавад:
- 9-Ирода дар китоби Худо бар ду навъ аст:
- 10-Сабабҳои қадарро дафъ кунад:
- 11-Бо қадар далел кардан:
- 12-Сабабро гирифтани:
- 13-Ҳукми қасе қадарро инкор мекунад.
- 14-Самараҳои имон ба қадар